

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT
BOSNE I HERCEGOVINE
OSNOVNI SUD BRČKO DISTRIKT
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 156454 23 P
Brčko, dana 01.07.2024. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE !

Osnovni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, po sudiji Kavazović Zlatanu, u pravnoj stvari tužiteljice L. M. iz B., zastupana po punomoćniku Marjanović Srđanu, advokatu iz Brčkog, protiv tuženog Javno preduzeće „Putevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka, zastupan po punomoćniku Žugić Momčilu, advokatu iz Bijeljine, radi naknade štete, nakon održane javne glavne rasprave, zaključene dana 01.07.2024. godine, u prisustvu punomoćnika parničnih stranaka, donio je sljedeću:

P R E S U D U

I

Obavezuje se tuženi Javno preduzeće „Putevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka da tužiteljici L.M. na ime naknade nematerijalne štete isplati i to:

- iznos od 3.140,00 KM na ime fizičkih bolova,
- iznos od 4.860,00 KM za pretrpljeni strah,
- iznos od 25.800,00 KM na ime duševnih bolova zbog umanjjenja opšte životne aktivnosti, te
- iznos od 4.000,00 KM na ime duševnih bolova zbog naruženosti,

sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.07.2024. godine, kao dana presuđenja, pa do isplate, sve u roku od 30 dana od dana prijema presude.

II

Obavezuje se tuženi Javno preduzeće „Putevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka da tužiteljici L. M. na ime naknade materijalne štete isplati iznos od 1.636,00 KM na ime troškova tuđe pomoći i njege, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.07.2024. godine, kao dana presuđenja, pa do isplate, sve u roku od 30 dana od dana prijema presude.

Preostali dio tužbenog zahtjeva za naknadu materijalne štete na ime tuđe pomoći i njege preko dosuđenog iznosa od 1.636,00 KM do utuženog iznosa od 7.100,00 KM, se odbija.

III

Odbija se zahtjev tužiteljice L. M. kojim je tražila da joj tuženi Javno preduzeće „Putevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka na ime izgubljene zarade zbog umanjjenja radne sposobnosti plaća novčanu rentu u iznosu od 445,66 KM mjesečno, počev od 04.10.2021. godine, pa dok za to budu postojali zakonski uslovi ili do druge odluke suda,

s tim da joj dospjele a neisplaćene obroke rente isplatiti odjednom, a buduće obroke isplaćivati svakog mjeseca unaprijed najkasnije do petog u mjesecu.

IV

Obavezuje se tuženi Javno preduzeće „Putevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka da tužiteljici L. M. naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 3.771,95 KM, u roku od 30 dana od dana prijema presude.

Obrazloženje

Tužiteljica L.M. iz B. (dalje tužiteljica) je 03.07.2023. godine podnijela tužbu protiv tuženog Javno preduzeće „Putevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka (dalje tuženi), radi naknade štete.

U tužbi je navela da se 04.10.2021.godine, u 13:45 sati, na regionalnom putu R2-4503, dionica puta B. B.-U. O., mjesto K., opština L., dogodila saobraćajna nezgoda u kojoj je učestvovalo pmv Opel Kadett-E-karavan, reg. oznake ..., vlasništvo S. M., osigurano kod Aura osiguranje, broj polise 434411, sa rokom važenja do 22.10.2021. godine, a kojim vozilom je u momentu nezgode upravljala ona; da se saobraćajna nezgoda dogodila na način da je upravljajući vozilom uletila u udarnu rupu (izdubljena i pripremljena rupa u cilju sanacije), koja se nalazila neobilježena na kolovozu (gledajući iz pravca kretanja K. prema Č.) i koja je nakon ulijetanja vozila isto odbacila u lijevu stranu, gdje vozilo udara u kameni mostić koji premošćuje putni kanal i završava udarom u metalnu kapiju vlasništvo K.R. iz K.; da na putu ispred mjesta nezgode niti u jedno smjeru nije bilo postavljenih bilo kakvih saobraćajnih znakova koji bi ukazivali na opasnost na putu ili eventualno upozorenja o izvođenju radova, čime je stvorena visokorizična situacija, a koja je u konačnici i dovela do saobraćajne nezgode; da je svoju vožnju prilagodila stanju i uslovima regionalnog puta, tj. redovnim saobraćajnim uslovima, ne očekujući nevidljive prepreke na putu, koje su ispod nivoa kolovoza i koje su za nju bile nevidljive dodatno iz razloga što je u smjeru njenog kretanja nagib puta (brdo); te, da je opasnu situaciju koja je u direktnoj uzročno posljedičnoj vezi sa saobraćajnom nezgodom prouzrokovao tuženi, kao izvođač radova, koji u okviru odredbe člana 55 Zakona o javnim putevima Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 89/13 i 83/19- dalje Zakon o javnim putevima), odgovara za štetu koja nastaje korisnicima puteva zbog propuštanja blagovremenog preduzimanja odgovarajućih mjera na održavanju javnih puteva.

Dalje je navela da je, uslijed nesreće, teško povrijeđena, jer je pretrpila teške tjelesne povrede u vidu višestrukih povreda glave, preloma nosa, povrede skočnog zgloba, te povreda i oguljotina po cijelom tijelu; da je nakon prijema u bolnicu u B. 04.10.2021. godine hitnom uputnicom upućena u JZU „Univerzitetski klinički centar Tuzla“, gdje joj je dana 06.10.2021. godine izvršen operativni zahvat i gdje je bila na liječenju sve do 11.10.2021. godine; da su, nakon izvršenog operativnog zahvata i okončanja liječenja, posljedice povređivanja ostavile trajne posljedice po njeno zdravlje; da je trpila fizičke bolove, a prisutno je i umanjeње životne aktivnosti, budući da ima smetnji prilikom obavljanja osnovnih životnih potreba, kao što je održavanje higijene, korišćenje toaleta, oblačenje, kupanje, hranjenje; da je zbog toga ljekarska komisija Odjeljenja za zdravstvo i ostale usluge Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ocijenila njeno stanje kao stanje umjerene zavisnosti od drugog lica, te je navedeno konstatovala svojim rješenjem od 14.01.2022. godine; da je predmetna nezgoda kod nje izazvala strah koji i dan danas traje, a manifestuje se kao stalno podsjećanje na događaj,

nesanicama, košmarima i buđenjem noću, povremenim nekontrolisanim reakcijama i strahu od ishoda liječenja; da je po zanimanju upravno-administrativni tehničar 4. stepena i u proteklih nekoliko godina (20...-20...) bila je zaposlenik Odjeljenja za javnu bezbjednost Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine na poslovima radnik jedinice fizičko tehničkog obezbjeđenja, na kojim je ostvarivala mjesečnu zaradu od 686,23 KM; da je zbog povrijeđivanja kod nje došlo i do umanjenja radne sposobnosti; da se nesposobnost za rad, koja je posljedica tjelesne povrede, manifestuje kao gubitak zarade koju je do sada ostvarivala; te, da je nakon povređivanja ostala bez zaposlenja i postala socijalni slučaj, jer sa preostalom radnom sposobnošću ne može da pronađe zaposlenje, a što se može vidjeti iz rješenja Centra za socijalni rad Brčko od 09.12.2021. godine.

Budući da tuženi ne želi dobrovoljno da joj nadoknadi štetu, tužiteljica je konačno opredijeljenim tužbenim zahtjevom (nakon što su u ovom postupku provedena vještačenja po hirurгу, psihijatru, medicine rada i ekonomske struke), tražila da se obaveže tuženi da joj

na ime naknade nematerijalne štete isplati i to za pretrpljene fizičke bolove iznos od 3.140,00 KM, za pretrpljeni strah iznos od 4.860,00 KM, za duševne bolove zbog umanjenja opšte životne aktivnosti iznos od 25.800,00 KM, te, za duševne bolove zbog naruženosti iznos od 4.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja, pa do isplate,

na ime naknade materijalne štete isplati i to za troškove tuđe pomoći i njege iznos od 7.100,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom takođe od dana presuđenja, pa do isplate,

te, na ime izgubljene zarade zbog umanjenja radne sposobnosti plaća novčanu rentu u iznosu od 445,66 KM mjesečno, počev od 04.10.2021. godine, pa dok za to budu postojali zakonski uslovi ili do druge odluke suda, s tim što je tuženi dužan dospjele a neisplaćene obroke rente isplatiti odjednom, a buduće obroke isplaćivati svakog mjeseca unaprijed najkasnije do petog u mjesecu,

uz dosudu i troškova parničnog postupka.

U odgovoru na tužbu tuženi je u cijelosti osporio tužbeni zahtjev, ističući prije svega prigovor nedostatka pasivne legitimacije, jer je na osnovu odredbe člana 34 stav 2 Zakona o javnim putevima, održavanje i zaštitu magistralnih i regionalnih puteva na Oblasti broj 6, kojoj pripada i dionica regionalnog puta R2-4503, dionica puta B. B.- U. O., mjesto K., opština L., povjerilo preduzeću „Bijeljina put“ d.o.o. Bijeljina, četverogodišnjim Okvirnim sporazumom o uslovima i načinu izvođenja radova održavanja i zaštite puteva i objekata na putevima u Republici Srpskoj na Oblasti broj 6 sa jednim ponuđačem na period četiri godine, broj 02-03-OD-6348/20 od 23.12.2020. godine; da je članom 12 navedenog sporazuma definisano da je izvođač radova dužan da radove održavanja i zaštite puteva i objekata izvodi prema relevantnim propisima, a članom 13 da je izvođač te radove dužan izvoditi prema važećim tehničkim propisima i standardima, dok je članom 16 predviđeno da je izvođač rdova dužan izvršiti i nepredviđene radove i bez njegovog (tuženikovog) pismenog naloga, u cilju otklanjanja neposrednih smetnji i opasnosti po bezbjednost saobraćaja na putevima i prohodnost puteva i to u najkraćem mogućem roku, a u slučaju potrebe i u produženom radu (rad van vremena redovne pokrivenosti puteva), uz naknadno obavješćavanje predstavnika investitora; te, da je stavom 3 istog člana predviđeno da je izvođač radova obavezan da vrši čišćenje odrona i osulina sa kolovoza puteva, saniranje udarnih rupa na kolovozu, popravku zaštitne ograde, te spriječavanje i otklanjanje poledice i čišćenje snijega sa kolovoza, dok je stavom 5 predviđeno da ukoliko korisnici puteva pretrpe štetu uslijed

neizvršavanja i nekvalitetnog izvršenja povjerenih poslova, izvođač radova će sam snositi odgovornost i nadoknaditi pričinjenu štetu korisnicima puteva.

Osim toga, istakao je i da su na predmetnoj dionici puteva vidljivo postavljeni saobraćajni znakovi, koji upozoravaju vozača da brzinu vozila mora prilagoditi osobinama i stanju puta, vidljivosti, preglednosti, atmosferskim prilikama, stanju vozila i tereta, gustini saobraćaja i saobraćajnoj signalizaciji, a kako je to predviđeno odredbom člana 43 stav 1 Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 6/2006, 75/2006 - ispr, 44/2007, 84/2009, 48/2010, 48/2010 - dr. zakon, 18/2013, 8/2017, 89/2017 i 9/2018-dalje Zakon o osnovama bezbjednosti saobraćaja); da je očigledno da se vozač nije pridržavao ovih odredbi zakona, pa ne postoji odgovornost preduzeća kome je povjereno održavanje i zaštita puta, obzirom da je odredbom člana 35 stav 2 Zakona o javnim putevima propisano da odgovornost postoji samo na štetu koju pretrpe korisnici puta koji poštuju saobraćajne propise, saobraćajnu signalizaciju, vremenske uslove, stanje puta i okoline; da tužiteljica nije prilagodila brzinu uslovima i stanju puta, a što je navedeno u zapisniku o uviđaju i službenoj zabilješci, tako da je ona isključivo kriva za zastanak predmetne nezgode; da je očigledno i da tužiteljica nije koristila bezbjednosti pojas u trenutku nastanka saobraćajne nezgode, pa se postavlja pitanje da li bi do navedenih povreda došlo da je tužiteljica poštovala odredbu člana 34 Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja; te, da osporava i visinu tužbenog zahtjeva, budući da je ista određena proizvoljno i paušalno.

Tokom postupka provedeni su dokazi čitanjem zapisnika o uviđaju Policijske stanice Lopare od 06.10.2021.godine, zajedno sa skicom lica mjesta i fotodokumentacijom sačinjenom 22.12.2021.godine; službene zabilješke Policijske stanice Lopare 05.10.2021.godine; polise osiguranja Aura osiguranje 434411 na ime S. M.; potvrde o registraciji broj AA 2025246; 3 fotografije lica mjesta u koloru; otpusnog pisma Kliničkog centra Tuzla, datum prijema 06.10.2021.godine, štampano 11.10.2021.godine; uputnice specijalisti 10.01.2022.godine; uputnice bolnice hirurgija 16.12.2021.godine; ultrazvučnog pregleda, laboratorijskog izvještaja 11.01.2022.godine; nalaza i mišljenja ljekara 12.11.2021.godine; izvještaja sa nalazom i mišljenjem zdravstvene ustanove o potrebi tuđe njege i pomoći 16.11.2021.godine; diplome o položenom maturskom ispitu na ime M. L., redni broj 1176/12; rješenja o zasnivanju radnog odnosa 31.01.2019.godine; odluke o izboru na radno mjesto radnik u Jedinici fizičko-tehničkog obezbjeđenja od 11.12.2018.godine; rješenja Odjeljenja za zdravstvo i ostale usluge Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, od 09.12.2021.godine; nalaza i mišljenja ljekara od 18.10.2021.godine; specijalističkog nalaza od 18.10.2021.godine; rješenja Odjeljenja za zdravstvo i ostale usluge Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, od 14.01.2022.godine; nalaza i mišljenja Zdravstveni centar Brčko od 18.10.2021.godine; ultrazvuka abdomena od 10.01.2021.godine; ultrazvuka abdomena od 11.11.2021.godine; građevinskog dnevnika od 04.10.2021.godine; građevinskog dnevnika od 05.10.2021.godine; Okvirnog sporazuma o uslovima i načinu izvođenja radova održavanja puteva i objekata na putevima u RS na oblasti broj 6 sa jednim ponuđačem na period od 4 godine od 23.12.2020.godine. nalaza i mišljenja vještaka Marić Nade od 11.03.2024.godine; nalaza i mišljenja vještaka Lazić Darka od 11.01.2024.godine; nalaza i mišljenja vještaka Radosavljević Aleksandra od 13.01.2024.godine; nalaza i mišljenja vještaka Kojić Radoslava iz marta 2024.godine; nalaza i mišljenja vještaka Damjanac Boriša od 14.03.2024.godine; te su saslušani navedeni vještaci, tužiteljica i svjedoci M. E. i S.M.

Na osnovu provedenih dokaza, te ocjene istih kako pojedinačno, tako i u njihovoj međusobnoj vezi, u smislu odredbe člana 8 Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 28/18 i 6/21- dalje Zakon o parničnom postupku) ovaj sud je odlučio kao u izreci presude, a iz sljedećih razloga:

Predmet raspravljanja i odlučivanja u ovoj parnici je konačno opredijeljen zahtjev tužiteljice kojim je tražila da joj tuženi

na ime naknade nematerijalne štete isplati i to za pretrpljene fizičke bolove iznos od 3.140,00 KM, za pretrpljeni strah iznos od 4.860,00 KM, za duševne bolove zbog umanjjenja opšte životne aktivnosti iznos od 25.800,00 KM, te, za duševne bolove zbog naruženosti iznos od 4.000,00 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom od dana presuđenja, pa do isplate,

zatim i da joj naknadi materijalnu štetu isplatom iznosa od 7.100,00 KM na ime troškova tuđe pomoći i njege, sa zakonskom zateznom kamatom takođe od dana presuđenja, pa do isplate, kao i da joj na ime izgubljene zarade zbog umanjjenja radne sposobnosti plaća novčanu rentu u iznosu od 445,66 KM mjesečno, počev od 04.10.2021. godine, pa nadalje, dok za to budu postojali zakonski uslovi ili do druge odluke suda, s tim što je dužan da dospjele, a neisplaćene obroke rente isplati odjednom, a buduće obroke svakog mjeseca unaprijed najkasnije do petog u mjesecu,

uz obavezu tuženog da joj naknadi i troškove parničnog postupka.

Iz zapisnika o uviđaju Policijske stanice Lopare, broj 15-01/01-35/21 od 16.10.2021. godine, proizilazi da se dana 04.10.2021. godine, u 13:45 sati, dogodila saobraćajna nezgoda na regionalnom putu R2-4503, dionica puta B. B.-U. O., mjesto K., opština L.; da je u saobraćajnoj nezgodi učestvovao Opel Kadet-E-karavan, reg.oznake ..., vlasništvo S. M., broj polise 434411, izdata od Aura osiguranja za period važenja od 22.10.2020. godine do 22.10.2021. godine, kojim je upravljala L. M.; da je vrijeme bilo vedro, bez prisustva dima ili magle, sa dobrom dnevnom vidljivošću; da su na dijelu puta gdje se dogodila saobraćajna nezgoda na kolovozu postojale udarne rupe na obje saobraćajne trake koje su fotografisane i unijete u skicu; da se saobraćajna nezgoda dogodila na pravom dijelu puta u mjestu K., opština L., na dionici puta K.-Č.; da se, prema zatečenom stanju na licu mjesta, nezgoda dogodila tako što se vozač L. M. kretala sa vozilom Opel Kadet iz pravca K. prema Č. i u mjestu K., uslijed neprilagođene brzine uslovima i stanju puta sa kolovoza sletila u kanal, te prednjim dijelom vozila udarila u propust, a zatim u metalnu ogradu, pri čemu je zadobila tjelesne povrede, te je sa lica mjesta, zbog zadobijenih povreda, prevezena u bolnicu u B., dok je na vozilu nastala materijalna šteta; da je na licu mjesta zatečeno vozilo Opel Kadet sa oštećenjima na prednjoj strani, a koje vozilo se nalazilo na lijevoj strani puta, odnosno na ulazu u njivu vlasništvo K. R. iz K., gledano iz pravca K., odnosno iz smjera kretanja vozila; da su na kolovozu, na obje saobraćajne trake, prisutne udarne rupe koje nisu bile adekvatno obilježene niti je postojao saobraćajni znak opasnosti „znak radovi na putu“; da na mjestu nezgode drugih oštećenja nije bilo, kao ni tragova kočenja vozila. Zapisnik o uviđaju su sačinili i potpisali policijski službenici M. E. i I. P.

Iz službene zabilješke Policijske stanice Lopare, broj 15-1/01-1255/21 od 05.10.2021. godine, se iščitava da su policijski službenici M. E. i I. P. dana 04.10.2021. godine, u 13:45 sati, od strane šefa smjene Policijske stanice Lopare, obaviješteni da se na regionalnom putu K.-L., u mjestu K., opština L., dogodila saobraćajna nezgoda, te su upućeni na lice mjesta radi vršenja uviđaja iste; da su po dolasku na lice mjesta u 14:00 sati u mjestu K., u neposrednoj blizini zadruga u K., sa desne strane puta gledano iz

smjera Č. prema K., zatekli vozilo marke Opel kadet, registarske oznake ..., sa oštećenjima na prednjoj strani vozila; da su u vozilu zatekli vozača L. M., koja je bila u svjesnom stanju, sjedeći za mjestom vozača, a koja je imala vidnu povredu u predjelu glave, a žalila se i na jake bolove u predjelu abdomena; da je o prednje navedenom obaviješten šef smjene Policijske stanice Lopare, kao i zamjenik komesara; da je na lice mjesta u 14:10 došla ekipa htine pomoći, koji su L. M. pružili ljekarsku pomoć, a zatim je u 14:19 prevezli u bolnicu u B. radi ukazivanja dalje ljekarske pomoći; da je u sanitetskom vozilu zajedno sa njom otišao i njen suprug S. M., koji se nalazio na licu mjesta do dolaska patrole policije; da su prema zatečenom stanju zaključili da se vozač vozila kretala iz smjera K. prema Č. i da je zbog neprilagođene brzine uslovima i stanju puta izgubila kontrolu nad vozilom i sletila u kanal sa lijeve strane puta gledano iz smjera K., te prednjim dijelom vozila udarila u propust, a zatim u metalnu ogradu, gdje je nastupila šteta na vozilu, dok je vozač zadobila tjelesne povrede; te, da nisu bili u mogućnosti da na licu mjesta izvrše alkotestiranje vozača, pa je preko šefa smjene Policijske stanice Lopare, obaviještena Jedinica soobraćajne policije Brčko distrikta da u bolnici u B. izvrše njeno alkotestiranje i da im podatke dostave putem redovne pošte. Na kraju je navedeno i da je uviđaj izvršen u periodu od 14:00 do 15.10 sati, da je lice mjesta fotografisano i skicirano, te, da su se na licu mjesta saobraćajne nezgode, odnosno na kolovozu nalazile udarne rupe, koje su takođe fotografisane i skicirane. Službena zabilješka je potpisana od navedenih policijskih službenika M. E. i I. P.

Tužiteljica je u iskazu navela da je krenula iz K., gdje ima kućerak, vikendicu, u pravcu Č.; da se prije ulaska u auto vezala i provjerila da li joj rade svjetla, jesu li gume u redu; da je krenula nizbrdo, put je tako išao i onda je uspeće; da je, pošto je Kadet u pitanju, staro vozilo, '88 godište, vozila normalno, ne brzo, trećom brzinom i prilagođeno putevima, ne znajući šta je očekuje na ravnici; da je odjednom nešto udarilo i nju bacilo gore, osjetila je udar i u magli da nešto skreće, te se više ne sjeća šta se desilo; da nije bilo nikakvih obilježja, samo je bio toliki udar da je osjetila jak bol na centru mozga, da li od krova ili tako nečega; da je tim putem stalno putovala i nije bilo nikakvih problema; da nije znala za udarne rupe, jer su prije došli na vikendicu, pošto je muž srčani bolesnik, imao je 5 infarkta, dva stenta; da zbog toga tom dionicom nije prolazila možda jedno 8 – 9 dana, budući da nije imala potrebe, već je išla ka B.; da je tim putem došla na vikendicu, 15 ili 10 dana prije nezgode; da se sjeća buđenja na intenzivnoj njezi u T., pošto je bila u komi; da joj je operisana jetra u B. od strane doktora H.; da je dobila izliv krvi u mozak i transportovali su je na G., gdje je pala u komu; da, kada su je izvadili iz auta i hitna je transportovala za B., hirurg ju je prihvatio i kroz CT vidio o čemu se radi; da je bio lom nosa, prst joj je takođe slomljen, a ima i lom skočnog zgloba i komplet lijeve noge; da joj je bubreg jedno 5 cm otišao dole, a ima i ožiljak od jetre; da joj je doktor H. rekao da je on uspio brzinski sastaviti jetru, međutim, počela je da krvori u mozak i hitno pod aparatima prebačena je za T.; da je prije događaja bila sposobna osoba koja je položila i za spasioca, a da sad više nije ni fizički ni psihički sposobna; da ju je, nakon buđenja, hitna transportovala iz T. za B., gdje su pozvali muža, koji je došao sa autom, nakon čega je u invalidskim kolicima odvezena kući; da je muž non stop bio kraj nje i brinuo se o njoj, jer je invalid i mjesec dana je bila totalno prikovana na krevetu, bez da je mogla ustati, hraniti se (muž je na cjevčicu hranio), okrenuti; da je trpila ogromne bolove i u hitnoj je dobijala za jetru, žuč, za bolove; da je takvo stanje trajalo oko mjesec dana, gdje se nije mogla pokrenuti, a poslije toga, uz laganu pomoć muža je počela ustajati, s tim da i dalje nije mogla sama na noge, do toaleta, zbog čega joj je još mjesec i po dana trebala suprugova pomoć; da i dan danas ima problema sa skočnim zglobovima, stepenice su joj najgore, a ima problema i kada je promjena vremena, te pije Nimulid, Brufen, jer osjeća jake bolove jetre, a često i zaboravlja neke stvari ili izgubi koncentraciju (zavrta joj se u

glavi); te, da je sedam dana totalno izgubila san, a nakon toga je malo mogla zaspati, jer je vrištala, plakala, jednostavno ju je strah obuzeo; da je uzimala bensedine, koji joj nisu pomogli.

Dalje je navela da najviše žali svoju jedinicu u kojoj više ne može raditi, a trebala je po ugovoru da radi nakon isteka 2 godine, ali da se ne može više ni psihički ni fizički vratiti, ne samo u tu jedinicu, nego ne može bilo šta da radi, zbog pregibanja, savijanja i bola u jetri, a i zbog skočnog zgloba i dekoncentracije; da se često izgubi u prostoru i vremenu; da je prije rada u FTO radila sezonski na moru u C. G., kao pomoćni kuhar, te su živjeli od toga, tako što je mužu slala mjesečno 1.500,00 KM, a ona je imala smještaj i hranu; da je svake godine odlazila na primorje i danas bi, ako ne u jedinici, radila na primorju; da sad nema šta da jede i žive od suprugove penzije koja iznosi 500,00 KM, s tim da je i muž srčani bolesnik; da je FTO fizičko tehničko obezbjeđenje i na tim poslovima je radila 2 godine; da ima i međunarodni certifikat za spasioca u crvenom krstu kod gospodina D., budući da je položila u Z., međutim, ni poslove u vezi s tim ne može više da obavlja; te, da ima fizičke ožiljke na glavi, nos joj je polomljen, kao i ruke, a ima ožiljak i gdje je jetra kao rajfešlus.

Odgovarajući na pitanja tuženog, istakla je da je vozila trećom brzinom, oko 50 km/h, jer takvi su uslovi, a možda i manje; da se uvijek veže i kao vozač i kao suvozač; da nije vidjela udarne rupe, zato što je bila ravnica; da prije saobraćajne nezgode nikakvih zdravstvenih problema nije imala, a nakon nezgode koristila je Brufen za bolove, Nimulid, paracetamol, caffetin i razne vrste za jetru (kako joj je doktor H. prepisivao, tako je i koristila da bi se regenerisala jetra); da je pila i tablete sa sirutkom, jer to pomaže u obnovi jetre; da su tablete za bolove pomagale u određenoj mjeri, a kada ne mogu da pomognu muž ju je vozio u hitnu; da trodon nije mogla piti, obzirom da se to pije ako se ima rak; da je pila ono što su joj prepisali na hitnoj; da se plaši vožnje, jer joj dolaze slike saobraćajne nesreće, a najviše slike iz bolnice; da joj je prepisan bensedin za spavanje i još neke tablete koje se na „s“ zovu; da je pregledana u B. kod psihijatra nakon što je podnijela tužbu; da i sada pije lijekove, ali ne svaki dan, nego po potrebi, (pije ako ne može da spava, ako osjeti bolove, dobije temperaturu); da su joj rekli da neće više nikada biti sposobna da radi; da ne ide na kontrole i fizikalne, sve je završeno; da je jetra zaboli u zavisnosti od situacija; da ima u kući baštu, ali da ne smije raditi sa motikom i ne smije se uopšte saginjati da bih okopavala luk, salatu, niti to smije raditi muž, pošto je srčani bolesnik sa 3 stenta; da joj se pokvarila veš mašina koju nema čime da opremi, jer nema para, pa mora sjesti ručno koliko može sa svojim ranjenim rukama i prati; da ne može ni da stoji pored peći, niti može da se saginje dole prema rerni i to radi muž; da nema stalno otežano disanje, ali kada je izašla iz bolnice i došla kući, gušila se 7 ili 10 dana; da nema materijalnih sredstava za plastičnu operaciju kako bi otklonila ožiljak koji ju je izolovao; da joj se neke drugarice smiju, a neke žale i ona to psihički ne može podnijeti, te se sve više povlači u sobu; da, kada izađe s mužem, ako vidi koga poznatog, okrene se da je ne vide ovako unakaženu; da se sve djevojke šminkaju, gledaju da frizuru naprave, dok ona nema više čime frizuru napraviti, a da se našminka nema potrebe, jer ima „šminku na čelu“ (ožiljak); da je imala upalu oba oka, ali više desnog i dali su joj kapi kada je izlazila iz T.; da nema sredstava da ode normalne naočare da kupi, već uzima od kineza ili u B.; da nosi i štaku i i sve to utiče psihički na nju; da je prestalo 2 godine što je radila i čekala je poziv od gospodina M. da dođe po ugovor o djelu da se potpiše, ali da nakon nezgode više ne može raditi; da joj na moru poslednji posao bio u B.; da joj je zadnji posao bio na FTO i kada joj je prestao radni odnos nakon 15 dana se dogodila saobraćajna nezgoda; da je 2018. godine radila na moru, nakon čega dobija državni posao i počinje ga raditi do 31.01.2021.godine, a zatim je u Crvenom krstu radila kao volonter 2 -3 mjeseca; da joj je prošli mjesec isteklo 2 godine kako je bila na tuđoj njezi i primala je od socijalne službe 120,00 KM mjesečno, što joj je bilo za lijekove, ali

da nije podnosila novi zahtjev; da su je u Crvenom krstu plaćali u zavisnosti od posla, ali se uglavnom manje zarađivalo nego da je radila po ugovoru, jedno 300,00 KM do 400,00 KM je dobijala, a imala je i hranu; da nije dobila odštetu od osiguravajuće kuće, niti je podnosila zahtjev za ostvarivanje invalidske penzije; da nije išla na fizikalne terapije, iako su joj to doktori preporučili, jer nije imala para za gorivo; da ne može ni dan danas da savija prste, koji su slomljeni, a nije nosila ni gips; da ima radnog staža, s tim da na moru nisu osiguravali, jer su to privatnici koji ne osiguravaju; da sada nema od čega da živi, niti da se obučee kako treba; da se nije obraćala psihijatru, jer bi je odmah proglasili budalom; da nije bila kod doktora vezano za ožiljak na čelu, obzirom da bi joj doktor preporučio plastičnu hirurgiju, a ona nema para za to; da ima i posljedice zbog loma nosa, jer teže diše na nos; te, da joj niko nije preporučio kremu za čelo, jer kažu „nema veze neka si ti živa a taj ožiljak šta te briga“

Svjedok S. M. je istako da je tužiteljica sjela u auto i krenula poslom u L., dok je on bio u dvorištu i nakon možda 5 – 10 minuta nazvala ga je žena iz prodavnice, govoreći kako je tužiteljica imala saobraćajku kod I. koji je nekad bio u K. i da nije dobro; da je odmah otišao sa autom dole, da su tu već bila dva čovjeka, jedan čovjek od te trgovkinje, koji je izvadio prvu pomoć, skinuo pojas tužiteljici i otkopčao je, nakon čega su je previjali i nazvali policiju i hitnu, koja je brzo došla; da su tužiteljicu polako iznijeli njih trojica, dva policajca i jedan medicinski tehičar; da je sjeo sa tužiteljicom i došli su u B., gdje su joj snimili prvo glavu; da je tužiteljica u autu sigurno bila vezana, s tim da su njena vrata bila otvorena od udara; da oni nisu mogli sa druge strane da otvore vrata, već su stajali u kanalu i čekali njega da dođe; da teren ide nizbrdo i nailazi se na jedan kraći mostić, gdje imaju manje rupe i tu možda jedno 200m – 300m ima neravan asflat i onda se ide uzbrdo i tu kada je tužiteljica naišla na tu uzbrdicu, tu su bile iskružene rupe sve jedna do druge je i ispod i ispred; da kolovoz sigurno nije obilježen, a tužiteljica prije tog događaja nije tu dugo prolazila, a ni on, pošto je vezan za B. i išao je preko U.; da stoga nije ni znao za te rupe, upravo iz razloga što dugo nije išao za B. i Č.; da su tužiteljicu snimili na hitnoj B., gdje su ustanovili da joj je kapilar pukao, a onda ju je pregledao doktor H., koji je ustanovio da kod tužiteljice jetra nije uredu; da tužiteljica nije bila svjesna kada je on došao, ništa nije pričala, već je samo, kada su sjeli u hitnu, jedno 2 – 3 puta rekla „vode, vode“; da je tužiteljica imala operaciju, gdje su joj jetru uradili, ali su rekli da mora za T. da ide, jer postoji opasnost da će se širiti kapilar i da ako se bude širio neće preživjeti; da je svaki dan zvao T. i govorili su mu da stanje promjenjeno, da je tužiteljica u šoku i da nije budna; da je tužiteljica iz T. izašla nakon 5,6 dana, tako što su došla hitna kola iz B.; da je on tužiteljicu sačekao u B. i zajedno sa dvije medicinske sestre i jednim čovjekom su je unijeli u auto, nakon čega je došla kući, gdje on brine o njoj, tako što je mjesec dana pod nju poturo da vrši nudžu, brisao je, prao, davao joj hranu, spremao što je bilo potrebno; da tužiteljica nije mogla ništa samostalno da radi, a kada je trebalo da ide na kontrolu on ju je nosio i kolicima je vozio; da je jedno mjesec dana tužiteljica bila na posteljini, a poslije joj je predložio da pomalo sjedi, da se malo zadrži i to je potrajalo još jedno dva mjeseca; da tužiteljica nije spavala po čitavu noć, pila je tablete, a kasnije je počela piti bensedine; da ju je vozio na hitnu zbog bolova, najviše su je jetra i glava boli; da je tužiteljica bila sposobna žena, okretna, radila je u civilnoj zaštiti i na obezbjeđenju, a prije toga je radila sezonski na moru; da sada sve on radi i kuha i veš i suđe pere; da se tužiteljica non stop žali na bolove, pogotov glave, jetre i noge, da ne ide nigdje, niti joj ko dolazi; da se povukla u sebe, valjda zbog tog što ima ožiljak, što ne može da hoda kako valja i treba i to nju tišti; da je tužiteljica radila na moru kao pomoćni kuhar i zarađivala je lijepo, a njemu je slala oko 1.500,00 KM, dok je ovdje radila u obezbjeđenju kao portir, čuvar; da je bila hrabra, nije se bojala ničega, jer je stvarno bila sposobna; da je bilo nagovještaja da će dobiti stalno zaposlenje,

ali da je sada izgubila šansu za to, pošto više nije sposobna da radi; da tužiteljicu sada on izdržava sa penzijom od 530,00 KM i time plati struju, vodu, smeće i uštedi nešto malo da drva kupi; da ni on nije sposoban, jer je imao 5 infarkta, s tim da je tri imao u roku od sedam dana; da imaju baštu, gdje su sijali, ali da ni on to ne može više da radi; da tužiteljica nema auta, ne vozi, a i da ima da ne zna da li bi smjela voziti, jer je strah, pa i kada sjedne sa njim; da sa tužiteljicom preko 15 godina živi zajedno, koja je u toku sezone 5-6 mjeseci radila na moru; da je radila 2 godine kao fizičko tehničko obezbjeđenje, jer je tako primljena, a trebala je još dvije godine da radi po ugovoru, a nakon toga da se raspiše konkurs i da se primi obzirom na iskustvo; da to zna, obzirom da su sve njene kolege počele raditi i rade i danas; da tužiteljica nije išla psihijatru, a misli da joj je prepisana fizikalna terapija, ali da nije mogla da ide, jer se nije mogla kretati, niti ju je on mogao nositi; da je radila sve (prije nezgode) što može žena da radi, pa čak i fizičke muške poslove, a sada ništa ne može da radi; da se ne sjeća, ali misli da je bilo sigurno 5 - 6 rupa, koje su bile velike, iskružene, isječene i duboke; te, da znakova nije bilo, jer su isti doneseni i postavljeni 3 do 5 dana nakon nezgode, a rupe su nakon 15 dana zatrpali, asfaltirali, te potom nakon mjesec dana presvukli asfalt preko tih rupa da se ne vidi gdje su bile.

Svjedok M. E. je naveo da su upućeni od šefa smjene kako bi izvršili uviđaj saobraćajne nezgode; da su po dolasku na lice mjesta zatekli vozilo, supruga tužiteljice i još jedno lice, te su pristupili pozivanju sanitetskog vozila koje je došlo na lice mjesta, preuzelo tužiteljicu i odvezlo je dalje u bolnicu u B.; da su na licu mjesta zatekli vozilo tužiteljice i te udarne rupe, koje su bile na kolovozu; da, što se tiče sigurnosnog pojasa nije siguran da li je tužiteljica bila vezana, a po njihovom dolasku su bila dva lica koja najbolje znaju da li je bila vezana ili nije; da su utvrdili da adekvatne signalizacije nije bilo na toj putnoj dionici, obzirom da su bile te udarne rupe, a misli da je to naveo i u zapisniku; da je potom uputio akt Bijeljina putevima, u kojem je naveo da te udarne rupe koje se nalaze na kolovozu nisu adekvatno obezbjeđene; da su oni postupili po tom aktu i sanirali rupe; da je on iz mjesta K. i misli da su otprilike nekih 5 do 6 dana bile te rupe, a koliko zna signalizacije nije bilo, odnosno nije bilo tu ništa obezbjeđeno; da je tužiteljica, koliko se on sjeća, imala povredu u predjelu glave i bila je krv; da je nešto malo pričala, tražila je da joj pomognu, jer ima bolove; da su on i kolega I. P. sačinili zapisnik; da, što se tiče tog dijela gdje je bila saobraćajna nezgoda, na toj dionici nije bilo nikakve signalizacije, a ima i svoje fotografije u telefonu koje čuva nakon svake nezgode, može i to pokazati; da je tužiteljica bila u automobilu, ne zna da li je bila vezana, iz razloga što je na licu mjesta, po njihovom dolasku, bio njen suprug i još jedan čovjek, čijeg imena se ne može sjetiti, te njih dvojica najbolje znaju da li je tužiteljica bila vezana ili ne; da su udarne rupe su kasnije urađene, nakon njihovog akta; da se obavezno postavlja znak radovi na putu i tog znaka nije bilo; da nije bilo tragova kočenja; te, da misli da je bilo 4 ili 5 udarnih rupa, otprilike 20 do 30 cm dubine.

U toku postupka provedeno je vještačenje po vještaku saobraćajne struke Kojić Radoslavu, sa zadatkom vještaku da, na osnovu dokumentacije u spisu i druge potrebne dokumentacije, sačini prostorno vremensku analizu predmetne saobraćajne nezgode; da se izjasni da li je bilo propusta koji su izazvali opasnu situaciju, čiji su to propusti i da li su isti u uzročnoj vezi sa nastankom nezgode; te, da utvrdi da li se tužiteljica prilikom kretanja predmetnom dionicom puta pridržavala saobraćajnih propisa i saobraćane signalizacije, da li je prilagodila vožnju uslovima na putu, kao i da li eventualno udarne rupe prisutne na tom putu mogu isključivo i direktno dovesti do saobraćajne nezgode, onakve kakva je opisana u zapisniku o uviđaju i i činjeničnom opisu tužbenog zahtjeva. Vještak je u svom nalazu istakao da je izvršio uvid u spis i izašao na lice mjesta, te nakon

provede analize svih bitnih elemenata vezanih za nastanak predmetne saobraćajne nezgode, dao mišljenje u kojem je naveo da je glavni i osnovni propust taj što nisu preduzete sve mjere i radnje definisane Pravilnikom o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na putevima, načinu obilježavanja radova i prepreka na putu i znakovima koje učesnicima u saobraćaju daju ovlaštena lica („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 16/07- dalje Pravilnikom o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na putevima); da je tim Pravilnikom definisan način obilježavanja radova i prepreka na putu, a u konkretnom slučaju učesnici u saobraćaju nisu bili obaviješteni da se na predmetnoj dionici puta izvode radovi, odnosno da postoje prepreke na putu u vidu udarnih rupa; da su korisnici puta na taj način dovedeni u zabludu, očekivajući da na putu vladaju redovni uslovi za odvijanje saobraćaja; da upravljanje i povjeravanje poslova građenja, rekonstrukcije, rehabilitacije, održavanja i zaštite mreže magistralnih i regionalnih puteva vrši tuženi; da su neke od osnovnih djelatnosti tuženog da održava magistralne i regionalne puteve i putne objekte, kao i da prati i analizira stanje bezbjednosti, preduzima potrebne mjere i aktivnosti na unapređenju bezbjednosti saobraćaja na magistralnim i regionalnim putevima; da je prilikom izvođenja radova na tim putevima upravljač puta dužan da obezbjedi nesmetan i bezbjedan saobraćaj, s tim da može ustupiti pravnim licima koja su registrovana, specijalizovana, tehnički opremljena i kadrovski osposobljena, radove održavanja i zaštite puteva i objekata na putevima.

Dalje je naveo da u slučaju da su radovi na održavanju i zaštiti puteva i objekata na putevima povjereni odgovarajućem pravnom licu, za štetu koja nastane korisnicima puteva koji poštuju saobraćajne propise i signalizaciju, vremenske uslove, stanje puta i okoline, pod uslovom da je šteta nastala zbog propuštanja blagovremenog izvršenja pojedinih potrebnih radnji i preduzimanja odgovarajućih mjera na održavanju javnih puteva, odgovara isključivo upravljač puta; da u konkretnom slučaju upravljač puta, odnosno pravno lice kome su povjereni poslovi održavanja, nije obavijestilo korisnike puta o preduzetim radovima na kolovoznoj konstrukciji i o eventaulnoj opasnosti koja ih može očekivati; da se kroz prethodno sprovedene analize može sa sigurnošću konstatovati da je osnovni i jedni uzrok nastanka predmetne saobraćajne nezgode bilo postojanje prepreka na putu u vidu udarnih rupa na kolovoznoj konstrukciji regionalnog puta i u desnoj i lijevoj saobraćajnoj traci, a kojim se kretalo putničko motorno vozilo ..., kojim je upravljala tužiteljica; da su takvi propusti od strane upravljača puta u suprotnosti sa osnovnim odredbama Zakona o javnim putevima Republike Srpske i gore pomenutog Pravilnika, zbog čega tužiteljica nije imala razloga da takve prepreke u vidu udarnih rupa očekuje na regionalnom putu ispred sebe; da se u vrijeme nastanka predmetne saobraćajne nezgode vozilo kojim je upravljala tužiteljica kretalo u skladu sa osnovnim pravilima saobraćaja; da je brzina kretanja na mjestu nezgode ograničena do 80 km/h, a izvršena analiza ukazuje da je brzina kretanja vozila u trenutku kada je lice koje je upravljalo istim bilo u mogućnosti uočiti prepreku u vidu udarnih rupa iznosila ne više od 56,52 km/h; da je, uzimajući u obzir dužinu i veličinu uzdužnog nagidba, godinu proizvodnje vozila i njegov vožnju dinamičke karakteristike, takav rezultat izvršene analize u potpunosti i očekivan; da u situaciji da se predmetno vozilo kretalo maksimalno dozvoljenom brzinom od 80,00 km/h i da je vozač preduzeo radnju forsiranog kočenja zaustavni put bi tada iznosio oko 64,21 m, što predstavlja znatno duži put od razdaljine na kojoj je lice, koje je upravljalo vozilom bilo u mogućnosti da uoči udarne rupe; da bezbjedna brzina kojom se vozač trebao kretati u momentu kada mu je bilo moguće da uoči prepreke na putu ne bi iznosila više od 27,46 km; da je na osnovu navedenog, mišljenja da je tužiteljica u potpunosti prilagodila brzinu kretanja vozila karakteristikama i stanju puta kakvi su vladali prije pojave udarnih rupa, a što je u suprotnosti sa zapisnikom o uviđaju od 16.10.2021.godine;

U mišljenje je zatim vještak naveo i da analizom oštećenja na vozilu ... nisu pronađeni tragovi oštećenja koji bi ukazivali da su ista nastala uslijed naleta na udarnu rupu, odnosno udarne rupe i takav zaključak moguće je izvesti na osnovu analize dostavljenih fotografija na kojima su prikazana sva četiri točka na kojima nisu bila prisutna oštećenja; da je zbog toga mišljenja da je lice koje je upravljalo vozilom, nakon što je bila u mogućnosti da uoči prepreke na putu na udaljenosti od oko 20 m, preduzelo izmicanje, tj. izbjegavanje istih u cilju sprečavanja nastanka saobraćajne nezgode; da je preduzimanje takve radnje izmicanja (izbjegavanja prepreka u vidu udarnih rupa) predstavlja refleksnu reakciju na prepreke koje su se nalazile na kolovoznoj konstrukciji, a koje nisu bile očekivane; da je tužiteljica, uzimajući u obzir raspored i međusobnu udaljenost udarnih rupa, u procesu izbjegavanja udarnih rupa izgubila kontrolu nad upravljanjem vozilom, što je dovelo do slijetanja sa kolovoza, te primarnog kontakta sa propustom i sekundarnog kontakta sa kapijom na ulazu u parcelu vlasništvo K. R.; te, da je takođe mišljenja da je obaveza svakog učesnika u saobraćaju da preduzme neophodne radnje u cilju izbjegavanja saobraćajne nezgode, ukoliko je to moguće, bez obzira ko je svojim ponašanjem glavni uzročnik nastanka opasne situacije, ako je već do iste došlo.

Na ročištu za glavnu raspravu, prilikom obrazlaganja nalaza i mišljenja, vještak je naveo da sa fotografija u spisu predmeta nije moguće precizno utvrditi svake pojedine rupe, ali da mislim da maksimalna dubina sa fotografija nije bila veća od 12 cm, odnosno da najdublja rupa nije bila dublja od 12 cm; da je tužiteljica kočila ne zna šta bi se desilo, s tim da analiza ukazuje da se ne bi zaustavila prije udarnih rupa; da je tužiteljica morala voziti brzinom od 27 km/h da bi, kada bi uočila prepreke, započela radnju forsiranog kočenja i tek bi se onda zaustavila prije udarnih rupa; da je tužiteljica preduzela refleksnu radnju izbjegavanja kada je vidjela rupe; da bi izbjegla prvu udarnu rupu koju je vidjela tužiteljica je morala izvršiti izmicanje u lijevo za 1,3 m; da nije udarila u udarnu rupu, jer bi u tom slučaju bila oštećenja na vozilu; da nije mogao utvrditi da li je vozilo u tehničko ispravnom stanju, a vidio je koja je godina proizvodnje i da je 1.6 dizel motor; da je dva puta izlazio na lice mjesta i po nekim informacijama odmah je asfalt nakon par dana presvučen; da nagib počinje na nekih 110 m prije pojave udarnih rupa, put je u pravcu u nekih sigurno preko 300 m, ide nizbrdica, pa onda kreće uzdužni nagib; da na nekih 5, 6 m prije udarnih rupa dolazi do promjene nagiba nivelete, a uspon nije više 6 %, nego je 4%; da je nagib ostao u 6 %, tužiteljica bi na većoj udaljenosti mogla da uoči te rupe; da je tako konstruisan put, da je maksimalno dozvoljen nagib nekih 8 do 10%; da ne postoje tragovi izmicanja, koji se i ne javljaju, osim ako se u izmicanju vrši i kočenje; da nema tragova kočenja, obzirom da je vozilo starije konstrukcije i ne posjeduje ABS; da nije nigdje našao ni u jednom dokumentu prilikom uvida u spis da su negdje prikazani tragovi kočenja, a da to nakon izlaska na lice mjesta nisam mogao utvrditi; te, da je jedan od načina izbjegavanja saobraćajne nezgode bilo izmicanje, a drugi način je bilo kočenje, treće opcije nema, s tim da je tužiteljica preduzela prvu radnju.

Odredbom člana 4 stav 2 Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja propisano je da su preduzeća, javne službe i drugi organi koji se brinu o putevima i održavaju ih dužni da organizuju i trajno kontrolišu stanje i održavanje javnih puteva, objekata, saobraćajne signalizacije i opreme na putevima radi bezbjednog i nesmetanog saobraćaja, a odredbom člana 20 stav 1 da su preduzeća i drugi subjekti koji izvode radove na javnom putu, prije početka izvođenja radova, dužni su da postave privremenu saobraćajnu signalizaciju i obezbijede mjesto na kojem se radovi izvode, da održavaju saobraćajnu signalizaciju tokom izvođenja radova, za vrijeme trajanja radova organizuju bezbjedan saobraćaj na mjestu izvođenja radova, te da poslije završetka radova uklone sa javnog puta ostatke materijala, sredstva za rad, privremenu saobraćajnu signalizaciju i

druge predmete koje su postavili za vrijeme izvođenja radova, dok je odredbom člana 43 stav 1 propisano da je vozač dužan da brzinu kretanja vozila prilagodi osobinama i stanju puta, vidljivosti, preglednosti, atmosferskim prilikama, stanju vozila i tereta, gustini saobraćaja, saobraćajnim znacima i drugim saobraćajnim uslovima, tako da vozilo može blagovremeno da zaustavi pred svakom preprekom koju pod navedenim uslovima može da predvidi.

Odredbom člana 16 stav 1 Zakona o javnim putevima propisano je da je upravljač puta javno preduzeće, koncesionar, drugo pravno lice, nadležni organ jedinice lokalne samouprave koji je u skladu sa posebnim zakonom nadležan za upravljanje putem, a stavom 4 da upravljanje i povjeravanje poslova građenja, rekonstrukcije, rehabilitacije, održavanja i zaštite mreže magistralnih i regionalnih puteva vrši Javno preduzeće „Putevi Republike Srpske“ društvo sa ograničenom odgovornošću Banja Luka, a odredbom člana 19 propisane su nadležnosti tog preduzeća, pa je tako navedeno i da je nadležan za

- povjeravanje poslova izgradnje, rekonstrukcije, rehabilitacije, održavanja i zaštite magistralnih i regionalnih puteva, kao i izvještavanje o realizaciji planova i programa,
- održavanje magistralnih i regionalnih puteva i putnih objekata,
- vođenje evidencije magistralnih i regionalnih puteva, putnih objekata, saobraćajne signalizacije i opreme puta i katastra putnog zemljišnog pojasa,
- praćenje i analizu stanja bezbjednosti, preduzimanje potrebnih mjera i aktivnosti na unapređenju bezbjednosti saobraćaja na magistralnim i regionalnim putevima, te
- obavješćavanje javnosti o stanju prohodnosti magistralnih i regionalnih puteva, vanrednim događajima, kao i meteorološkim uslovima značajnim za bezbjedno odvijanje saobraćaja.

Odredbom člana 34 stav 3 Zakona o javnim putevima propisano je da se okvirni sporazum o održavanju i zaštiti puteva i objekata na putevima može se zaključivati u kontinuitetu i na period od četiri godine, a u skladu sa propisima o javnim nabavkama, a odredbom člana 35 da je pravno lice kojem se okvirnim sporazumom iz člana 34 stav 3 ovog zakona povjeri vršenje poslova održavanja i zaštite puteva i objekata na putevima, odgovorno za kvalitetno, stručno i skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega (stav 1), da upravljač puta odgovara za štetu koja nastane korisnicima puteva koji poštuju saobraćajne propise, saobraćajnu signalizaciju, vremenske uslove, stanje puta i okoline ako je šteta nastala zbog propuštanja blagovremenog izvršenja pojedinih potrebnih radova i preduzimanja odgovarajućih mjera na održavanju javnih puteva, propisanih članom 31 ovog zakona (stav 2), da upravljač puta ima pravo na naknadu sredstava isplaćenih za štetu iz stava 2 ovog člana od pravnog lica kojem je povjereno održavanje i zaštita javnih puteva i putnih objekata ako je šteta nastala usljed neizvršavanja, odnosno nekvalitetnog, nestručnog i neblagovremenog izvršavanja povjerenih poslova (stav 3).

Nadalje, odredbom člana 1 Pravilnika o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na putevima propisuju se vrsta, značenje, oblik, boja, dimenzije i postavljanje saobraćajne signalizacije na cestama, znaci koje učesnicima u saobraćaju na cestama daju ovlašćene osobe rukama, položajem tijela i posebnim uređajima za emitiranje zvučnih i svjetlosnih signala, dok je odredbom člana 16 propisano da znakovi opasnosti učesnicima u saobraćaju označavaju blizinu dijela ceste ili mjesto na kojem učesnicima prijeti opasnost određenog karaktera.

Odredbom člana 20 Pravilnika o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na putevima propisano je da se znakovi opasnosti, u pravilu, postavljaju izvan naselja na udaljenosti od 150 do 250 m ispred opasnog mjesta na cesti (stav 1), da se znakovi opasnosti mogu postavljati i na udaljenosti manjoj od 150 m ispred opasnog mjesta na cesti, ako to zahtijevaju okolnosti na dijelu ceste na kojem se znak postavlja, a ako uslovi sigurnosti saobraćaja zahtijevaju, posebno brzina kojom se vozila kreću ili nepreglednost ceste, ti će se znakovi opasnosti postaviti na udaljenosti većoj od 250 m ispred opasnog mjesta na cesti (stav 2), da znakovi opasnosti, koji su postavljeni na udaljenosti manjoj od 150 m ili većoj od 250 m, moraju biti pridružene i dopunske table na kojima se obilježava udaljenost od opasnog mjesta zbog kojeg se ti znakovi postavljaju (stav 3), da na nepreglednim cestama ili cestama na kojima je dopuštena veća brzina vožnje, te u drugim slučajevima u kojima postoji opasnost da vozač iznenada i nepripremljen naiđe na opasno mjesto na cesti, između znaka opasnosti postavljenog na udaljenosti iz stavova 1 i 2 ovog člana i tog opasnog mjesta na cesti može se postaviti još jedan znak ili više istih znakova, uz koje će se postaviti i dopunske table sa naznakom udaljenosti do opasnog mjesta (stav 4).

Odredbom člana 21 Pravilnika o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na putevima određeno je koji su to znakovi opasnosti i njihov izgled, pa je tako pod tačkom 16) određeno da znak „radovi na cesti“ (I-25) obilježava blizinu mjesta na kojem se izvode radovi na cesti, da je osnovna boja znaka žuta, da se znak izvodi sa najmanje II klasom retrorefleksije i da se postavlja neposredno ispred mjesta na kojem se izvode radovi, s tim da se pokraj njega postavlja tabla za obilježavanje mjesta izvođenja radova na cesti koji noću i kad je vidljivost smanjena, mora imati propisan svjetlosni znak, dok je pod tačkom 22 određeno da znak „opasnost na cesti“ (I-33) obilježava blizinu dijela ceste na kom učesnicima u saobraćaju prijeti opasnost za koju tim Pravilnikom nije predviđen poseban znak opasnosti, pri čemu znaku mora biti dodana dopunska tabla koja objašnjava opasnost koja prijeti, te se i ovaj znak izvodi sa najmanje II klasom retrorefleksije.

Odredbom člana 154 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89- dalje Zakon o obligacionim odnosima) propisano je da ko drugome prouzrokuje štetu dužan je nadoknaditi je, ukoliko ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivice, a stavom 2 da za štetu od stvari ili djelatnosti od kojih potiče povećana opasnost štete za okolinu odgovara se bez obzira na krivicu.

Sud je analizom dokaza i to nalaza i mišljenja vještaka saobraćajne struke, kao i iskaza tužiteljice i svjedoka S. M. i M. E., te materijalne dokumentacije (zapisnika o uviđaju Policijske stanice Lopare, broj 15-01/01-35/21 od 16.10.2021. godine i službene zabilješke Policijske stanice Lopare, broj 15-1/01-1255/21 od 05.10.2021. godine), kako pojedinačno, tako i u međusubnoj vezi, utvrdio da se predmetna saobraćajna nezgoda dogodila dana 04.10.2021.godine, u 13:45 sati, na regionalnom putu R2-4503, dionica puta B. B.-U. O., mjesto K., opština L., tako što je tužiteljica, upravljajući vozilom ..., reg. oznake ..., 19... godište, i krećući se u skladu sa osnovnim pravilima saobraćaja desnom stranom posmatrano iz pravca K. prema Č., u trenutku uočavanja udarnih rupa na kolovozu preuzela refleksnu reakciju u cilju izbjegavanja tih rupa, nakon čega je izgubila kontrolu nad vozilom, sletila sa kolovoza i prvo ostvarila kontakt sa propustom, a nakon toga i sa kapijom na ulazu u parcelu vlasništvo K. R. Osnovni i jedini uzrok nastanka saobraćajne nezgode je postojanje prepreka (udarnih rupa) na putu, kako u desnoj tako i u lijevoj saobraćajnoj traci, te, s tim u vezi, nepostojanje saobraćajnih znakova i

signalizacije koji bi upozorili (obavijestili) korisnike da postoje te prepreke na putu. Imajući u vidu navedeno, tužiteljica je očekivala da na putu vladaju redovni uslovi za odvijanje saobraćaja i zbog toga sud prihvata zaključak vještaka saobraćajne struke da je tužiteljica svoju vožnju u cijelosti prilagodila karakteristikama puta za koje je mislila da vladaju (zbog nepostojanja upozorenja dovedena je u zabludu i nije mogla očekivati postojanje prepreka), tj. kakvi su vladali prije pojave udarnih rupa, te je vozila u granicama dozvoljenosti, odnosno do 80 km/h. Sam vještak je u svom nalazu naveo da se tužiteljica u momentu uočavanja rupa na kolovozu morala kretati brzinom od 27,46 km/h kako bi izbjegla iste, a što nije bilo moguće, niti realno očekivati u situaciji kada se tužiteljica kreće regionalnim putem i kada nema niti jednog upozorenja u vezi sa postojanjem prepreka na kolovozu. To dalje znači da sud prihvata i zaključak vještaka da je tužiteljica u trenutku uočavanja rupa preuzela refleksnu reakciju s ciljem izbjegavanja istih, a što je dovelo do slijetanja vozila sa kolovoza. Da je to tako, odnosno da je tužiteljica preduzela refleksnu reakciju, proizilazi i iz činjenice da vještak na vozilu nije pronašao tragove oštećenja koji bi ukazivali da su ista nastala uslijed naleta vozila na udarnu rupu, niti je vještak, analizom dokumenata u spisu, našao da su negdje prikazani tragovi kočenja vozila. Nadalje, vještak je na ročištu za glavnu raspravu detaljno opisao konfiguraciju puta kojim se kretala tužiteljica (navedeno na strani 11 obrazloženja presude) i da zbog takve konfiguracije tužiteljica nije ni mogla da na većoj udaljenosti uoči postojanje udarnih rupa i da blagovremeno reaguje preduzimajući radnju kočenja.

Obzirom na prednje izneseno, neosnovani su svi navodi tuženog kojima je osporavao osnov tužbenog zahtjeva. Pri tome, tuženi je tokom cijelog postupka izbjegavao suštinu i osnovni razlog nastanka saobraćajne nezgode, a to je nepostojanje adekvatnih saobraćajnih znakova i signalizacije na regionalnom putu kojim se kretala tužiteljica i koji su u konačnom i doveli do nastanka nezgode. Tužiteljica je, kako je to već rečeno, na taj način dovedena u zabludu, očekujući da na putu vladaju redovni uslovi za odvijanje saobraćaja i u skladu s tim je i prilagodila svoju brzinu. Zbog toga sud nije mogao prihvatiti tvrdnju policijskih službenika M. E. i I. P. koju su naveli u zapisniku o uviđaju od 16.10.2021. godine, odnosno da je tužiteljica, uslijed neprilagođene brzine uslovima i stanju puta, sletila sa kolovoza u kanal, upravo iz razloga što je tužiteljica svoju vožnju u cijelosti prilagodila karakteristikama puta za koje je mislila da vladaju (da ne postoje udarne rupe). To što je tužiteljica refleksno odreagovala u trenutku uočavanja prepreke na putu je njena prirodna individualna reakcija koju je u tom trenutku poduzela (svaki pojedinac drugačije reaguje u situaciji kada mu se pojavi opasnost na putu) i to joj se nikako ne može prepisati kao razlog nastanka nezgode, niti može dovesti do postojanja njenog doprinosa u nastanku iste. Osim toga, sud je prihvatajući iskaz S. M. utvrdio da je tužiteljica bila vezana sigurnosnim pojasom, koji je naveo da je zajedno sa još jednim čovjekom prvi prišao tužiteljici i da je taj čovjek izvadio prvu pomoć, skinuo pojas tužiteljici i otkopčao je. Svjedok M. E., policijski službenik, je istakao da nije siguran da li je tužiteljica bila vezana i da su, po njihovom dolasku, na licu mjesta bila dva lica koja najbolje znaju sve okolnosti u vezi s tim, a to su upravo svjedok S. M. i to drugo lice koje je i bilo s njim i koje je i skinulo pojas tužiteljici. Kada je to tako, onda ni sa tog aspekta, nema podijeljene odgovornosti tužene.

Prema tome, tuženi, kao pravno lice kojem je, saglasno relevantnim odredbama Zakona o javnim putevima, dato da vrši poslove građenja, rekonstrukcije, rehabilitacije, održavanja i zaštite mreže regionalnih puteva, a što uključuje i praćenje i analizu stanja bezbjednosti, preduzimanje potrebnih mjera i aktivnosti na unapređenju bezbjednosti saobraćaja na regionalnim putevima, odgovoran je za štetu pričinjenu tužiteljici, kao korisniku puta, a koja odgovornost se ogleda u tome da tužiteljica nije bila obaviještena

da se na predmetnoj dionici puta izvođe radovi, odnosno da postoje prepreke u vidu udarnih rupa, jer u vezi s tim nije bio postavljen niti jedan saobraćajni znak na putu (znakovi „radovi na cesti“, „opasnost na cesti“). Na taj način tužiteljica je dovedena u zabludu, jer je očekivala da na putu vladaju redovni uslovi za odvijanje saobraćaja.

Tuženi se, u pogledu osnova tužbenog zahtjeva, branio i navodom da nije pasivno legitimisan u ovoj pravnoj stvari, jer je na osnovu odredbe člana 34 stav 2 Zakona o javnim putevima, održavanje i zaštitu magistralnih i regionalnih puteva na Oblasti broj 6, kojoj pripada i dionica regionalnog puta R2-4503, dionica puta B. B.- U. O., mjesto K., opština L., povjerilo preduzeću „Bijeljina put“ d.o.o. Bijeljina, četverogodišnjim Okvirnim sporazumom o uslovima i načinu izvođenja radova održavanja i zaštite puteva i objekata na putevima u Republici Srpskoj na Oblasti broj 6 sa jednim ponuđačem na period četiri godine, broj 02-03-OD-6348/20 od 23.12.2020. godine, u kojem je u odredbi člana 16 stav 5 određeno da će izvođač radova, ukoliko korisnici puteva pretrpe štetu uslijed neizvršavanja i nekvalitetnog izvršenja povjerenih poslova, sam snositi odgovornost i nadoknaditi pričinjenu štetu korisnicima puteva. Međutim, ni taj navod tuženog, tj. prigovor pasivne legitimacije, nije osnovan. Ovo stoga što odredba člana 16 stav 5 Okvirnog sporazuma nikako ne oslobađa tuženog odgovornosti za štetu, jer njegova obaveza proizilazi iz samog zakona, obzirom da je kao izvorni nositelj djelatnosti održavanja puteva, bio dužan da poduzme sve mjere u okviru svojih nadležnosti, odnosno da putem svojih službi vrši nadzor nad radom subjekta kome je tu djelatnost povjerio, kako bi se spriječilo nastupanje štetne posljedice za tužiteljicu. U odredbi člana 35 stav 2 Zakona o javnim putevima jasno je propisano da upravljač puta (ovdje tuženi) odgovara za štetu koja nastane korisnicima puteva koji poštuju saobraćajne propise, saobraćajnu signalizaciju, vremenske uslove, stanje puta i okoline ako je šteta nastala zbog propuštanja blagovremenog izvršenja pojedinih potrebnih radova i preduzimanja odgovarajućih mjera na održavanju javnih puteva, s tim da je u stavu 3 te odredbe propisano da ima pravo na naknadu sredstava isplaćenih za štetu iz stava 2 tog člana od pravnog lica kojem je povjereno održavanje i zaštita javnih puteva i putnih objekata ako je šteta nastala usljed neizvršavanja, odnosno nekvalitetnog, nestručnog i neblagovremenog izvršavanja povjerenih poslova.

U toku postupka provedeno je vještačenje po vještaku Lazić dr Darku, koji je imao zadatak da sačini nalaz i mišljenje u pogledu inteziteta i trajanja fizičkog bola kod tužiteljice, uzimajući u obzir sve okolnosti koje su pratile njeno liječenje, karakteristike povrede, neugodnosti kojima je liječenje praćeno, zatim u pogledu stepena umanjjenja opšte životne aktivnosti kod tužiteljice i načina na koje se to umanjjenje manifestuje, potom stepena naruženosti, pri tome imajući u vidu tjelesne povrede tužiteljice koje su ostavile vidne ožiljke na dijelovima njenog tijela, kao i na okolnost zavisnosti tužiteljice od tuđe njege i pomoći, neophodnost iste, načina pružanja i dužine trajanja. Vještak je, nakon pregleda relevantne dokumentacije, u nalazu naveo da je tužiteljica u saobraćajnoj nezgodi zadobila udarac u trbuh i leziju lijevog režnja jetre (teška tjelesna povreda), udarac u glavu i subduralni hematom (teška tjelesna povreda), laceraciju kože glave čeonog dijela i iznad desnog oka (laka tjelesna povreda), otok oko desnog oka i gornjeg kapka desnog oka (laka tjelesna povreda), oguljotinu kože donjeg kapka desnog oka (laka tjelesna povreda), udarac i otok lijevog skočnog zgloba (laka tjelesna povreda) i udarac u nos i prelom nosnih kostiju sa dislokacijom (teška tjelesna povreda).

Dalje je naveo da se u dostavljenoj dokumentaciji navodi da je tužiteljica od 04.10.2021. godine do 06.10.2021. godine bila intubirana (u stanju bez svijesti) i tad se ne može govoriti o stepenu bola kod nje, jer u toj fazi nije svjesna bola; da se nakon buđenja 06.10.2021. godine kod tužiteljice javljaju bolovi jačeg intenziteta koji

uobičajeno za ovakvu vrstu povrede traju do dva dana, te uz primjenu adekvatne terapije i lijekova protiv bolova prelaze u bolove srednjeg intenziteta, koji traje do 30 dana, nakon čega prelazi u bolove lakog intenziteta, koji pak, imajući u vidu vrstu povrede, traju do šest mjeseci, sa tenzijom potpunog smirivanja i povremenim epizodama minornih tegoba koje ne zahtijevaju terapiju ili povremeno uzimanje lijekova za bolove.

Po vještaku, kao posljedica povrede trbuha, a koja je rezultirala povredom-rupturom lijevog režnja jetre sa naknadnim otvaranjem trbuha i šivanjem jetre, kod tužiteljice postoji smanjenje opšte životne aktivnosti u procentu od 20%; da, kao posljedica udarca u glavu i posljedičnog subduralnog hematoma i naknadnog besvjesnog stanja koje je trajlo dva dana, a bez kasnijeg dokazanog neurološkog ispada, kod tužiteljice postoji smanjenje opšte životne aktivnosti od 8,5 % (računajući po Baltazarovoj formuli); da, kao posljedica udarca u nos i preloma nosnih kostiju sa dislokacijom koji su rezultirali instrumentalnom repozicijom i tamponadom obje nosnice, a koji su kasnije rezultirali otežanim disanjem, kod tužiteljice postoji smanjenje opšte životne aktivnosti od 6,1 % (računajući po Baltazarovoj formuli); da, kao posljedica udarca u glavu te otoka oko desnog oka i gornjeg kapka sa posljedičnom traumatskom upalom beonjače desnog oka, kod tužiteljice postoji smanjenje opšte životne aktivnosti od 2,8 % (računajući po Baltazarovoj formuli); da, kao posljedica udarca u lijevi skočni zglobov koji je rezultirao otokom i kasnijom imobilizacijom, kod tužiteljice postoji smanjenje opšte životne aktivnosti od 2 % (računajući po Baltazarovoj formuli); da, kao posljedica laceracije kože čeonog dijela glave i iznad desnog oka sa posljedičnim šivanjem rana, kod tužiteljice postoji smanjenje opšte životne aktivnosti od 1 % (računajući po Baltazarovoj formuli); te, da sveobuhvatno kod tužiteljice postoji smanjenje opšte životne aktivnosti od 43,1 % i spada u grupu teško smanjene opšte životne aktivnosti, koja se manifestuje time da je preostala funkcionalna sposobnost smanjena i nije dovoljna za obavljanje dosadašnjih aktivnosti.

Vještak je zatim naveo i da je mišljenja da kod tužiteljice postoji naruženost srednjeg stepena, obzirom da je zadobila laceraciju kože čeonog dijela glave sa posljedičnim šivanjem, kao i operativnu ranu na trbuhu, koja je posljedica operativnog zahvata. Na osnovu izvještaja sa nalazom i mišljenjem Zdravstvene ustanove o potrebi za njegu i pomoć drugog lica od 16.11.2021. godine, broj protokola 6116, konstatovano je stanje nakon politraume od prije mjesec dana i da je trenutno povrijeđena ovisna o tuđoj njezi i pomoći; da je, na osnovu rješenja od 14.01.2022. godine, broj predmeta UP-I-34-006823/21, broj akta 05-0819NS-0006/22, tužiteljici usvojen zahtjev i istoj je utvrđeno pravo na tuđu njegu i pomoć privremeno na dvije godine od 01.12.2021. godine do 01.12.2023. godine i ta pomoć i njega drugog lica bi se ogledala po isplati izdataka za pravo na dodatak za tuđu njegu i pomoć drugog lica, te kao pomoć drugog lica u svakodnevnom održavanju higijene, korištenje toaleta, oblačenju, kupanju, kretanju uz stepenice; te, da je, po vještaku, navedeno pomoć i njega apsolutno opravdana u periodu naglašenom u važećem rješenju.

Vještak je na ročištu za glavnu raspravu naveo da kod tužiteljice povreda jetre kao posljedicu nosi trajnu i doživotnu opterećenost komplikacijama koje su izazvane s operacijom, tako da u tom slučaju se može govoriti o nekoj trajnoj posljedici operacije i njenog oštećenja jetre, dok ostale povrede nisu karakterisane kao trajni invaliditet, nego se mogu smatrati privremenim invaliditetom; da je pregled tužiteljice obavio 09.01.2024.godine i tom prilikom je našao da se kod nje nalazi jedan ožiljak na čeonom dijelu glave više sa lijeve strane koji se doima kao jedna nešto tanja traka, koja je pipljiva, vidljiva, kao i jedan manji ožiljak u predjelu unuštrane ugla desnog oka, što je isto tako vidljivo i ostavlja trajne posljedice na tužiteljici, kod koje se i na trbuhu takođe nalazi jedan malo veći ožiljak od tzv. središnje laparatomije, a to je način otvaranja trbuha gdje

su se uslijed stvaranja ožiljka na trbuhu rubovi okolne kože uvukli, tako da ostavlja jedan poprilično ružan i vidljiv ožiljak na trbuhu i to je trajno; da se on naravno ne vidi kada tužiteljica nosi majicu, dok se na čelu vidi (osim kada npr. stavi kapu), odnosno baš se uočava taj ožiljak jer je onako ožiljno (ružno se stvorio ožiljak); da mu se tužiteljica tokom pregleda žalila na povremene glavobolje, na neku izmaglicu pred očima i tako dalje, što smatra da može da bude posljedica udarca i subduralnog hematoma; da to nije krvni podliv potkožno, već unutar kompletnog moždanog parenhima i taj hematom se resorbovao, nije došlo do operativnog zbrinjavanja, te on kod tužiteljice nije ostavio nikakav neurološki ispad što je za njega jedan od bitnih parametara da zaključi kako je on privremenog karaktera; da je tužiteljica doživjela i povredu nosa sa prelomom nosnih kostiju, gdje je došlo do dislokacije nosnog septuma, odnosno nosne pregrade, te joj je napravljena instrumentalna repozicija; da kod tih povreda, povrijeđeni imaju određeni vremenski period otežanog disanja zbog otoka u nosnoj sluznici i to se kasnije vremenom povlači, tako da ta povreda nije ostavila trajni karakter; da mu je tužiteljica navela da povremeno isto tako ima bolove u skočnom zglobu praćene kod dužeg hodanja otokom i taj karakter povrede je takođe privremen; da je tužiteljica u svojim prvim danima nakon povrede i izlaska iz bolnice imala izuzetno težak postoperativni period, te je, zbog dugotrajnog ležanja i smanjenja imunološkog sistema, bila potpuno isključena iz mogućnosti da sama obavlja osnovne aktivnosti, kao što su odlazak u toalet i pripremanje hrane; te, da je tužiteljica imala potrebu da joj se pruži tuđa njega i pomoć u svakodnevnom radu, jer apsolutno nije bila sposobna za rad;

Po vještaku, tužiteljica nije invalid i mogla bi da radi određeni posao, ali ne koji zahtijevaju teži fizički rad, naprezanje, nošenje tereta, dugotrajno hodanje; da je tužiteljica doživjela povredu lijevog reznja jetre, koja je vrlo ozbiljna i životno ugrožavajuća povreda i ista se, sama po sebi, ne može gledati kao izolovana povreda jetre, jer da bi se došlo do jetre mora se otvoriti trbuh; da pacijenti kod povrede jetre mogu da imaju probleme u smislu otežanog varenja hrane, nadimanja, bolova kod unošenja određene vrste hrane, kao i probleme sa stolicom, na šta mu se tužiteljica i žalila; da se može desiti i problem kod saginjanja i određenog dizanja težine, kada prilikom napinjanja prednjeg trbušnog zida dolazi do bola upravo zbog ožiljka na trbuhu; da se kod operacije, kod koje se otvara prednji trbušni zid, prvo pacijentima naglasi da u narednih šest mjeseci do godinu dana izbjegavaju bilo kakav teži fizički rad, nošenje tereta i naprezanje, jer svaki oblik naprezanja prednjeg trbušnog zida može da izazove tegobe i postoperativni bruh; da su višestruke manifestacije kod tužiteljice negativne za nju, od same povrede, samog jetrenog parenhima do otvaranja trbuha i zbivanja unutar trbišne šupljine i do same povrede trbušnog zida; da se sve te tri negativne konotacije sabiraju u jednu; te, da ne može taksativno nabrojati sve aktivnosti koje tužiteljica može, a koje ne može da radi.

Istakao je i da je tužiteljica napustila bolnicu 11.10.2021. godine i da je zasigurno prvih mjesec dana imala apsolutnu potrebu za tuđom njegom i pomoć, koja se ogledala skoro pa čitavo vrijeme svog budnog stanja (otprilike 16 sati tokom dana), a, sigurno najmanje 10 do 15 sati; da je poslije mjesec dana bilo i dalje potrebna tuđa njega i pomoć tužiteljici, ali ne toliko, jer je period rekoalesencije učinio svoje, tako da se u druga dva do tri mjeseca ta tuđa njega i pomoć smanjivala i misli da je dnevno iznosila oko četiri do osam sati, odnosno neki prosjek od šest sati; da je i nakon ta dva mjeseca tužiteljici zasigurno trebala tuđa njega i pomoć, međutim, mnogo manje i to sat – dva u periodu od možda pola godine; da tužiteljica, ako je primjera radi, radila neke kancelarijske poslove, gdje se zahtjeva sjedenje, pisanje, rad na kompjuteru, onda te poslove može nastaviti, a siguran je da poslove fizičko tehničkog obezbjeđenja, kao i pomoćnog kuhara, više ne može da radi; da je svakodnevnicu tužiteljice u kući sa ovim povredama malim dijelom limitirana; da je jednom oštećen zglob uvijek podložan novom oštećenju, jer svaki

nezgodan položaj i nezgodno stajanje na taj zglob je uvijek podložan novoj distorziji, oštećenju; da su bolovi blagog inteziteta oni bolovi koji ne zahtijevaju uzimanje analgetske terapije, bolovi srednjeg inteziteta su oni koji zahtijevaju tabletarno uzimanje analgetske terapije, jačeg inteziteta bolovi kod kojih se analgetska terapija koristi putem injekcija, te bolovi jakog inteziteta gdje se koriste opijati, ali na svu sreću tih bolova je vrlo malo; da je, međutim, razlika i potreba za uzimanjem analgetika više individualna stvar i zavisi od praga bola, kulturološke sredine, pola pacijenta, doba, starosti, načina shvatanja bola, tako da dvije osobe koje imaju istu operaciju bruha jedna će uzeti svaki dan po 3 tablete analgina ili tražiti injekciju, a jedna neće uzeti i onda za takvog pacijenta ne možemo, na osnovu njene količine uzetih analgetika, praviti određeno mjerilo; da bi iskaz tužiteljice nakon tri ili četiri godine od povrede bio isto tako nerelevantan, jer, sumnja da se ona i sjeća da li je koristila lijekove ili nije i ako jeste u kojem periodu; da sve što je napisao stoji iza toga; da naruženost ne mora da bude prisutna samo da je povrijeđeni svjestan svog ožiljka, nego i zbog zagledanja okoline gdje mnogi gledaju u nju i taj vidljivi ožiljak nekome može da ne pravi problem, a nekome može, sve zavisi od shvatanja sebe kao ličnosti; da je njemu bio vidljiv i tužiteljicu je pozvao na pregled, između ostalog, iz razloga da vidi ožiljke na njoj, kako bi se mogao izjasniti o stepenu naruženosti; da je ožiljak na čelu osjetio kao jednu tanju traku i taj ožiljak je bio, kada se približi, vrlo vidljiv; da viđenje ožiljka više ljudi ne mora da bude isto; da se ovdje radi o naruženosti srednjeg stepena, jer je laki stepen naruženosti onaj gdje ožiljak ne predstavlja nikakav vid ni deformitet; da kod tužiteljice na čelu postoji evidentna razlika između boje kože i njenog ožiljka; te, da estetska hirurgija možda u neku ruku napravi rekonstrukciju ili smanji ožiljak, ali se opet mora napraviti hirurški rez, tako da se od jednog manjeg ožiljka dobije veći ožiljak.

Apostrofirao je da je povreda jetre kod tužiteljice trajnog karaktera, a da povreda skočnog zgloba sama po sebi nije imala prelom, nego udarac i nije ostavila trajnu posljedicu i u tom kontekstu je govorio da je ona privremenog karaktera; da je prilikom ocjene da li tužiteljica može obavljati poslove fizičko tehničkog obezbjeđenja, kao i poslove pomoćnog kuhaar, uzeo u obzir cjelokupno njeno stanje, svih 7 povreda; da tužiteljica može da povremeno trpi određene tegobe, ali da je postupak smanjenja opšte životne aktivnosti trajan samo kod povrede jetre, dok je ostalo sve privremenog karaktera; te, da, ako se sagleda sve u globalu, tužiteljica je vrlo teško traumatizovana žena jer je imala subduralni hematom, bila je u komi, imala je povredu jetre, imala je povredu nosnih kostiju, kontuzovano lice, kontuzovan skočni zglob i to spada u grupu teško traumatizovanih pacijenata.

Sud je u cijelosti prihvatio nalaz vještaka medicinske struke Lazić dr Darka i njegove zaključke kako u pogledu vrste povreda koje je tužiteljica zadobila u predmetnoj saobraćajnoj nezgodi i njihovom karakteru, tako i u pogledu dužine trajanja bolova, zatim ukupnog umanjenja životne aktivnosti kod tužiteljice, kao i stepena njene naruženosti, pa su posljedično tome, odbijeni i svi prigovori tuženog usmjereni na pobijanje ovih vidova nematerijalne štete kod tužiteljice.

To što je tužiteljica u teškoj ekonomskoj situaciji i što zbog toga nije u mogućnosti da redovno kupuje sve nužne lijekove, kao i da ide na fizikalne terapije, suportno tvrdnji tuženog, nikako ne znači da i da je tužiteljica odbijala bilo kakav oblik liječenja. Tvrdnju tuženog da je suprug tužiteljice korisnik penzije (koja iznosi oko 500,00 KM po kazivanju tužiteljice i svjedoka S. M., njenog supruga) i da je zbog toga i on mogao učestvovati u liječenju tužiteljice, sud neće posebno ni obrazlagati, imajući u vidu da navedeni iznos penzije u današnje vrijeme nije dostatan ni za normalan život jedne zdrave osobe, a kamo li dvije teško bolesne osobe. Sama činjenica da tužiteljica nije uzimala određene medikamente i išla na fizikalne terapije ne znači da je to dovelo do

toga da su bolovi kod nje jačeg intenziteta i dužeg trajanja, odnosno vještak je na ročištu jasno naveo da se ne može, na osnovu količine uzetih analgetika, praviti određeno mjerilo (da li bi se to manifestovalo ili ne na fizičke bolove kod tužiteljice), jer je razlika i potreba za uzimanjem analgetika više individualna stvar i zavisi od praga bola, kulturološke sredine, pola pacijenta, doba, starosti, načina shvatanja bola.

Kao što je rečeno, prihvaćen je i dio nalaza vještaka u kojem navodi da kod tužiteljice postoji sveobuhvatno umanj enje životne aktivnosti od 43,1 %, a koji procent je dobio koristeći Baltazarovu formulu. Istina, vještak je prilikom obrazlaganja tog dijela svoj nalaza istakao da je povreda jetre kod tužiteljice trajnog, a sve ostale privremenog karaktera. Međutim, kada se pažljivo presluša iskaz ovog vještaka, može se zaključiti da su povrede za koje vještak navodi da su „privremenog karaktera“, ustvari povrede koje će dovesti do toga da će tužiteljica i u vezi sa njima imati trajne posljedice, ali ne svaki dan kao kod povrede jetre, već povremeno, u određenim vremenskim periodima (intervalima). Sve i kada bi se uzelo da su preostale povrede tužiteljice privremenog karaktera i da neće ostaviti trajne posljedice kod nje, sud opet smatra da se i za te povrede, imajući u vidu Orijentacione kriterije za utvrđivanje pravične naknade nematerijalne štete Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 097-O-Su-16-000250 od 01.04.2016. godine (dalje Orijentacioni kriteriji), tužiteljici treba dosuditi novčana naknada, obzirom na sve okolnosti koje prate te povrede, kao pojedinačno, tako i u njihovoj vezi. Tužiteljica otežano obavlja određene kućanske poslove (npr. kod pranja veša mora sjediti), dok određene poslove ne može nikako obavljati, kao što je kopanje bašte i slično (zbog bolova u jetri se ne smije pregibati i savijati). Suprug tužiteljice S. M. je istakao da faktički sada sve on radi, odnosno da kuha i pere suđe, dok je vještak naveo da tužiteljica ne može da radi poslove koji zahtijevaju teži fizički rad, naprezanje, nošenje tereta, dugotrajno hoda nje, a dao je ocijenu i da tužiteljica ne može više obavljati poslove fizičko tehničkog obezbjeđenja, kao i poslove pomoćnog kuhara i tom prilikom je uzeo u obzir cjelokupno njeno stanje, svih 7 povreda.

Uvaž en je i zaključak vještaka da kod tužiteljice postoji naruženost srednjeg stepena, a zbog postojanja ožiljka na čelu, koji je stalno vidljiv, kao i ožiljka na trbuhu, koji je povremeno vidljiv. S tim u vezi, neosnovani su navodi tuženog da se ne može uočiti ožiljak na čelu tužiteljice i da je zato nejasno na temelju čega je isti vještak okvalifikovao kao naruženost srednjeg stepena. Ovo stoga što je vještak u obrazloženju svog zaključka u pogledu naruženosti jasno naveo da je kod tužiteljice ožiljak na čeonom dijelu glave više sa lijeve strane i doima se kao jedna tanja traka, koja je pipljiva, vidljiva, a pored toga tužiteljica ima i jedan manji ožiljak u predjelu unutrašnjeg ugla desnog oka, što je isto tako vidljivo, te jedan veći ožiljak na trbuhu i to od tzv. središnje laparatomije, a to predstavlja način otvaranja trbuha gdje su se uslijed stvaranja ožiljka na trbuhu rubovi okolne kože uvukli, tako da ostavlja jedan poprilično ružan i vidljiv ožiljak na trbuhu i to je trajno, pri čemu se ne vidi kada tužiteljica nosi majicu, dok se na čelu vidi, jer se po vještaku „ružno stvorio ožiljak“. To što ožiljak na stomaku može biti samo povremeno vidljiv (npr. prilikom kupanja na moru, bazenu i td...gdje su prisutni i drugi ljudi) nikako ne znači da tužiteljica i zbog tog ožiljka ne može imati duševne bolove, a kada se isti uzme u obzir zajedno sa ožiljkom na čelu, onda i za ovaj sud postoji naruženost kod tužiteljice srednjeg stepena. U pogledu ožiljka na čelu vještak je naglasio da je isti vrlo vidljiv kada se približi tužiteljici, obzirom da kod nje na čelu postoji evidentna razlika između boje kože i njenog ožiljka. Izjašnjavajući se na navod tuženog da se taj ožiljak može riješiti estetskom hirurgijom, vještak je istakao da estetska hirurgija možda u neku ruku može da napravi rekonstrukciju ili smanji ožiljak, ali se opet mora napraviti hirurški rez, tako da se od jednog manjeg ožiljka dobije veći ožiljak. Tužiteljica je u iskazu navela da ju je ožiljak izolovao, da joj se neke drugarice smiju, a neke žale, te, da ona to psihički ne može podnijeti i sve više se povlači u sobu, a kada

izađe s mužem, ako vidi koga poznatog, okrene se da je ne vide unakaženu. I njen suprug svjedoči da se tužiteljica povukla u sebe, a kao razlog navodi da je to „valjda zbog tog što ima ožiljak, što ne može da hoda kako valja i treba i to nju tišti“.

Provedeno je vještačenje i po vještaku psihijatru Radosavljević dr Aleksandru, koji je imao zadatak da sačini nalaz i mišljenje na okolnosti intenziteta i trajanja straha, kao i jačine trajanja duševnog bola zbog umanjenja životne aktivnosti i naruženosti kod tužiteljice, a, uzimajući u obzir stepen umanjenja, jačinu trajanja i posljedice životnog doba tužiteljice. U nalazu vještak je analizirao medicinsku dokumentaciju iz spisa, te je naveo i da je 25.01.2024. godine obavio pregled tužiteljice u svojim prostorijama, nakon čega je zaključio da je tužiteljica prilikom predmetne saobraćajne nezgode i poslije nje pretrpila strah jakog, srednjeg i slabog intenziteta, tako što je strah jakog intenziteta trpila nakon što se probudila poslije operacije od 06.10.2021. godine do otpusta iz bolnice 11.10.2021. godine, tj. za vrijeme trajanja jakih bolova medicinskog tretmana na odjeljenju i taj strah jakog intenziteta je bio u trajanju od šest dana; da nakon toga kod tužiteljice počinje period adaptacije i racionalizacije situacije, gdje se kod nje javljaju dodatne psihičke tegobe i do nadogradnje psihičkih smetnji, što se ispoljava u vidu njene izražene zabrinutosti za svoje zdravlje i budućnost, nesanice i lošeg raspoloženja, a takođe je prisutan i gubitak apetita, oslabljena pažnja i koncentracija, rasejanost i glavobolja, zbog čega je kod tužiteljice u narednih četiri mjeseca prisutan strah srednjeg intenziteta; te, da daljim vremenskim tokom dolazi do uspostavljanja ravnoteže i na osnovu detaljne longitudinalne i transferzalne psihološko-psihijatrijske ličnosti, procjenjuje se trajanje straha slabijeg intenziteta uz osjećaj nelagode, nesigurnosti u narednih šest mjeseci u kontinuitetu u sklopu reakcije na stres, dok su povremene tegobe prisutne i sada.

Tužiteljica zbog umanjenja opšte životne aktivnosti trpi duševne bolove jakog, a povremeno i srednjeg intenziteta, koji će, obzirom na posljedice, trajati cijeli život, dok je naruženost dovela do duševnih bolova kod tužiteljice srednjeg intenziteta i trajati će cijeli život. Vještak je ukazao i da se sam upoznao sa njenim tegobama i sa onim što njoj uzrokuje umanjenje životne aktivnosti i to su nelagoda, bol, svaki intenzivniji fizički napor, socijalno povlačenje, izbjegavanje druženja i zatvaranje u kuću, te je zbog toga odredio da tužiteljica trpi duševne bolove jakog, a povremeno i srednjeg intenziteta koji će s obzirom na nastale posledice trajati cijeli život, a kod duševnih bolova zbog naruženosti, obzirom da ima operativni rez koji nije stalno vidljiv drugim licima, ali da ima lateracije i povrede na glavi koje su vidljive drugim licima što privlači pažnju okoline, izaziva zainteresovanost i sažaljenje i stalna pitanja, te ona stalno i doživljava retraumatizaciju, odredio je da je trpljenje tih bolova zbog naruženosti srednjeg intenziteta. Nadalje, napomenuo je i da je tužiteljica nekoliko puta u toku pregleda ponovila da više nije ona ista žena od ranije, što je specifično za takvu vrstu povrede i za takvu vrstu dešavanja, jer je povreda krvarenja u moždanim ovojnicama dovela do kompletne psihičke izmjene u samoj ličnosti tužiteljice, zbog čega i jeste doživjela jedan intenzivan stres i traumatu, povukla se i postala depresivna, izbjegavajući društvo, jer se smatra nekompetentnom i izbjegava bilo kakvo okupljanje. Naveo je i da su za njega medicinska dokumentacija i pregled dovoljni da utvrdi da li tužiteljica ima duševni bol, bez obzira na stepen umanjenja koji odredi hirurk, zbog čega je i odredio da je zbog posljedice ovakve vrste povrede kod tužiteljice došlo do trajnog umanjenja životne aktivnosti teškog stepena, jer je ta povreda kod nje dovela do teškog stepena psihičkih posledica. Što se tiče intenziteta i dužine trajanja straha one su nevezane za mogućnost liječenja, obzirom da je strah nastao kao posljedica predviđanja antipacije ukupnog oporavka i sa psihičke i sa fizičke strane; da tužiteljica u ovom momentu boluje od depresivne epizode nastale kao posljedica povrede i od tog momenta (povrede) slijedi

njeno progresivno psihičko propadanje; da postoje stvari u kojima je ranije tužiteljica uživala i koje sada izbjegava, kao što su druženja, aktivnosti, šetnje sa porodicom i prijateljima, društveni i socijalni život koji je u potpunosti redukovan, to su te životne aktivnosti u kojima je ona u potpunosti oštećena;

Sud je i nalaz vještaka psihijatra Radosavljević dr Aleksandra prihvatio kao objektivan i stručan, jer je vještak odgovorio u svemu zadatku vještačenja, a na ročištu je detaljnije obrazložio sve u vezi sa postojanjem straha kod tužiteljice (pa tako i zašto je intenzitet i dužina trajanja straha kod nje nevezana za mogućnost liječenja), kao i duševnih bolova zbog umanjenja opšte životne aktivnosti i naruženosti, u čemu se oni ogledaju i zašto njegov nalaz u tom dijelu nije u zavisnosti od nalaza vještaka hirurga.

Odredbom člana 200 stav 1 Zakon o obligacionim odnosima propisano je da će sud za pretrpljene fizičke bolove, za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti, naruženosti, povrede ugleda, časti, slobode ili prava ličnosti, smrti bliskog lica kao i za strah sud će, ako nađe da okolnosti slučaja, a naročito jačina bolova i straha i njihovo trajanje to opravdava, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, a stavom 2 da će sud, prilikom odlučivanja o zahtjevu za naknadu nematerijalne štete, kao i o visini njene naknade, voditi računa o značaju povrijeđenog dobra i cilju kome služi ta naknada, ali i o tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive sa njenom prirodom i društvenom svrhom.

Prema formulaciji navedene zakonske odredbe člana 200 Zakona o obligacionim odnosima naknada nematerijalne štete za pretrpljene fizičke bolove se dosuđuje ako su u uzročnoj vezi s povredom prava osobnosti vodeći računa o jačini ugroženog prava, a za pretrpljeni strah se dosuđuje kada je strah bio intenzivan i duže trajao, ili ako je intenzivan strah kratko trajao, ali je u dužem vremenskom periodu bila narušena psihička ravnoteža oštećenog, dok se za umanjenje živote aktivnosti dosuđuje ako je taj oblik štete trajnog karaktera, ali novčana naknada se može dosuditi i kod smanjenja životne aktivnosti privremeno, ako je jačeg intenziteta i dužeg trajanja, ili ako to posebne okolnosti opravdavaju, dok se za duševne bolove zbog srednjeg stepena naruženosti naknada dosuđuje imajući u vidu godine života, pol i lokalitet oštećenja. Dakle, za dosudu novčane naknade mora se raditi o pravno relevantnom psihičkom poremećaju ličnosti čovjeka, koji predstavlja povredu zdravstvenog integriteta čovjeka u dužem vremenskom periodu.

Odredbom člana 277 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima propisano je da dužnik koji zakasni sa ispunjenjem novčane obaveze osim glavnice duguje i zateznu kamatu po stopi utvrđenoj zakonom.

Obzirom da je iz nalaza i mišljenja vještaka hirurga Lazić dr Darka, kao posljedica štetnog događaja, utvrđena vrsta fizičkih povreda, kao i intenzitet i dužina trajanja fizičkih bolova, te postojanje umanjenja životne aktivnosti kod tužiteljice i naruženosti srednjeg stepena, a vještačenjem po vještaku psihijatru i postojanje straha kod tužiteljice, kao i duševnih bolova zbog umanjenja opšte životne aktivnosti i zbog naruženosti, sud nalazi da je, u smislu odredbe člana 200 Zakona o obligacionim odnosima, u vezi sa Orijentacionim kriterijima, pravična novčana naknada tužiteljici za pretrpljene fizičke bolove iznos od 3.140,00 KM, za pretrpljeni strah iznos od 4.860,00 KM, za duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti iznos od 25.860,00 KM, te za duševne bolove zbog naruženosti iznos od 4.000,00 KM.

Na dosuđene iznose naknade nematerijalne štete, sud je tužiteljici dosudio zakonsku zateznu kamatu od dana presuđenja, kada je konačno utvrđena visina štete, pa do isplate, a na osnovu odredbe člana 277 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima, upravo onako kako je to tužiteljica i tražila.

Slijedom iznesenog, u pogledu zahtjeva tužiteljice za naknadu nematerijalne štete odlučeno je kao u stavu prvom (I) izreke ove presude, tako što je u tom dijelu u cijelosti usvojen njen konačno opredijeljeni tužbeni zahtjev.

Drugim dijelom tužbenog zahtjeva tužiteljica je tražila da joj tuženi naknadi materijalnu štetu i to na ime tuđe pomoći i njege.

Odredbom člana 195 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima propisano je da ko drugome nanese tjelesnu povredu ili mu naruši zdravlje dužan je nadoknaditi mu troškove liječenja i s tim u vezi i druge potrebne troškove.

Naknada štete na ime tuđe njege i pomoći se, u smislu navedene zakonske odredbe, određuje prema neto zaradi lica koje bi u mjestu u kojem je tuđa pomoć i njega pružena bio sposoban pružiti takvu uslugu, a ako u tom mjestu takvo lice ne postoji, visina naknade ovog vida štete se tada dosuđuje prema slobodnoj ocijeni suda.

Iz rješenja Odjeljenja za zdravstvo i ostale usluge Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj predmeta UP-I-34-006823/21, broj akta 05-0819NS-0006/22 od 14.01.2022. godine proizilazi da je usvojen zahtjev tužiteljice i utvrđeno joj pravo na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica privremeno na dvije godine od 01.12.2021. godine do 01.12.2023. godine. Iznos sredstava za isplatu dodatka za njegu i pomoć od drugog lica određen je u visini od 12% od prosječne plate ostvarene u Brčko distriktu u prethodnoj godini, za umjerenu zavisnost od drugog lica.

U toku postupka provedeno je vještačenje po vještaku ekonomske struke Damjanac Boriši, sa zadatkom da utvrdi visinu naknade za tuđu njegu i pomoć, te prosječno isplaćenu neto platu u Brčko distriktu za stručnu spremu koju ima tužiteljica u zadnje tri godine. Vjšetak je naveo da je nalaz i mišljenje sačinio nakon dobijenih podataka iz nalaza i mišljenja vještaka hirurga Lazić dr Darka, tj. nakon njegovog saslušanja 11.03.2024.godine; da je preslušavanjem tonskog zapisa sa tog ročišta zaključeno da je oštećenoj bila neophodna tuđa njega i pomoć u intervalima u trajanju do 30 dana 10 časova dnevno, u trajanju od 60 dana 6 časova dnevno i u trajanju od 6 mjeseci 2 časa dnevno; da je, na osnovu jasno definisanog perioda u kojem je preciziran vremenski angažman njegovatelja, prikupio nestandardne ponude pružalaca ovakvih usluga, te je uzeo kao osnovicu za obračun prosječnu cijenu usluge, a ponude se sastavni dio nalaza; da je, obzirom na činjenicu da nije precizno određeno mjesto smještaja pacijenta tokom pružanja tuđe njege i pomoći, tj. da nije definisano da li je pacijent nalazio u okolnostima boravka u specijalizovanom objektu te namjene (domu) ili u kućnim okolnostima, definisao dva obračuna i to predstavio u tabeli broj 1 (obračun za boravak u objektu) i broj 2 (obračun za boravak u uslovima kućnog liječenja) nalaza; te, da je došao do zaključka da bi u prvi mjesec po 10 sati u okolnostima boravka u objektu cijena bila 1.050,00 KM, za naredna dva mjeseca po 6 sati cijena bi bila u objektu 925,00 KM i narednih 6 mjeseci po 2 sata cijena bi iznosila 700,00 KM, što su ukupno iznosilo 7.100,00 KM; da na okolnosti kućnog liječenja za prvi mjesec u intervalu od 10 časova cijena bi iznosila 1.350,00 KM, naredna dva mjeseca po 6 časova 1.200,00 KM i poslije toga 6 mjeseci u iznosu od 600,00 KM, odnosno ukupno bi cijena iznosila 7.350,00 KM.

U pogledu odgovora na drugi dio zadatka, vještak je istakao da tužiteljica ima SSS, sa zvanjem administrativni tehničar; da, prema odgovoru na zahtjev dostavljen od Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, pomenuta ne razvrstava podatke prosječnih neto primanja po stručnoj spremi, već isključivo po vrsti djelatnosti; da je stoga tužiteljica po zvanju kvalifikovana u kategoriji administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, te prosječna primanja u 2021.godini su iznosila 454,00 KM, u 2022.godini 968,28 KM i u 2023.godine 1.186,49 KM, što u prosjeku za posljednje tri godine iznosi 869,59 KM.

U cijelosti je prihvaćen i nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke Damjanac Boriše, ali je za sud, u pogledu odlučivanja o pravu tužiteljice da potražuje naknadu za troškove tuđe njega i pomoći, relevantan samo dio nalaza vještaka koji se odnosi na prva dva mjeseca obračuna za boravak u objektu i to prvi mjesec u cijelosti i dio koji predstavlja 19 dana od drugog mjeseca. Naime, u toku postupka je utvrđeno da je tužiteljica napustila bolnicu 11.10.2021. godine, pa kako joj je pravo na dodatak za tuđu njegu i pomoć priznat rješenjem Odjeljenja za zdravstvo i ostale usluge Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine od 14.01.2022. godine i to na period od dvije godine počev od 01.12.2021. godine pa do 01.12.2023. godine, onda tužiteljica ima pravo na naknadu po osnovu tuđe njega i pomoći za period prije toga i to za puni mjesec (od 11.10.2021. godine do 11.11.2021. godine) u iznosu od 1.050,00 KM, te za dio od 19 dana (od 12.11.2021. godine do 30.11.2021. godine) u iznosu od 586,00 KM, jer je u toku postupka utvrđeno da je tužiteljici nakon izlaska iz bolnice bila potrebna tuđa njega i pomoć i da joj je ista pružana od strane njenog supruga S. M. Tužiteljica u toku postupka nije, u skladu sa pravilom o teretu dokazivanja (odredba člana 7 Zakona o parničnom postupku), provela niti jedan dokaz na okolnosti utvrđivanja koliko joj je tačno isplaćivano po ovom osnovu, a temeljem rješenja od 14.01.2022. godine, pa kada je to tako, onda sud nije imao mogućnosti da joj dosudi eventualnu razliku za preostali utuženi period (ukoliko joj je isplaćivano manje od onoga što je za te mjesece našao vještak ekonomske struke).

Sa navedenog, saglasno odredbi člana 195 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima, odlučeno je kao u stavu drugom (II) izreke ove presude, tako što je obavezan tuženi da tužiteljici na ime naknade materijalne štete isplati iznos od 1.636,00 KM na ime troškova tuđe njega i pomoći, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.07.2024.godine, kao dana presuđenja, pa do isplate, dok je u preostalom dijelu preko dosuđenog iznosa do utuženog iznosa od 7.100,00 KM, ovaj zahtjev tužiteljice odbijen.

Odredbom člana 195 stav 2 Zakona o obligacionim odnosima propisano je da je odgovorno lice dužno da plaća određenu novčanu rentu, kao naknadu za štetu, povrijeđenom koji zbog potpune ili delimične nesposobnosti za rad gubi zaradu, ili su mogućnosti njegovog daljeg razvijanja i napredovanja uništene ili smanjene.

A, da bi to pravo povrijeđeni, shodno navedenoj odredbi, mogao ostvariti, potrebno je da trpi štetu u vidu izgubljene ili smanjene zarade, jer je naknada u visini izgubljene zarade kategorija koja je vezana za rad, odnosno za ostvarivanje zarade iz radnog odnos, dok sama nesposobnost za rad nije osnova za dosuđenje materijalne štete, nego je to pokazatelj nemogućnosti oštećenog da ostvari zaradu, odnosno gubitak zarade zbog nesposobnosti za rad, odnosno tužiteljica je morala dokazati koja je to zarada koju bi, prema redovnom toku stvari ili u posebnim okolnostima, izvjesno ostvarila da nije bilo štetnog događaja (da zaista postoji faktički gubitak zarade), pa tek ako postoje ti

parametri, onda bi joj pripalo i pravo na novčanu rentu zbog umanjjenja radne sposobnosti.

Međutim, tužiteljica nije dokazala sve nužne pretpostavke za usvajanje ovog dijela njenog tužbenog zahtjeva, tj. zahtjeva za isplatu novčane rente zbog umanjjenja radne sposobnosti, budući da nije provela dokaze iz kojih bi sud utvrdio da bi izvjesno ostvarila zaradu (prema redovnom toku stvari ili u posebnim okolnostima) da nije bilo štetnog događaja od 04.10.2021. godine. Ovo stoga što dokaz te činjenice (da bi izvjesno ostavirala zaradu) ne može biti to što je rješenjem gradonačelnika, broj predmeta 33-000385/19, broja akta 01.1-1141SM-0002/19 od 31.01.2019. godine, zasnovala radni odnos u Odjeljenju za javnu bezbjednost Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine na radnom mjestu radnik u Jedinici fizičko-tehničkog obezbjeđenja, jer je to bilo na određeno vrijeme, odnosno period od 2 godine, koji odnos joj je i istekao krajem januara 2021. godine. Tužiteljica nakon toga nigdje nije bila zaposlena, niti je dostavila dokaz da je prije toga bila redovno zaposlena, a tvrdnja nje i njenog supruga da bi ponovo radila kao fizičko-tehničko obezbjeđenje da nije bilo nezgode i da bi u konačnom tu dobila i stalni posao je u sferi nagađanja i nikako ne može biti podloga za usvajanje ovog dijela tužbenog zahtjeva. Osim toga, to što tužiteljica tvrdi da je sezonski radila u C. G. takođe ne može biti osnov za dosudu novčane rente, budući da odlazak na sezonski rad ne predstavlja zaradu koja se po redovnom toku stvari ili u posebnim okolnostima izvjesno ostvaruje. Iz istog osnova ni povremeni rad tužiteljice u Crvenom krstu se ne može smatrati osnovom za dosudu ovog vida materijalne štete.

Prema tome, iako je tokom postupka provedeno vještačenje po vještaku Marić dr Nadi, specijalisti medicine rada, koja je, sačinila nalaz (na okolnosti procjene i utvrđivanja procenta umanjjenja radne sposobnosti, tj. invaliditeta tužiteljice i njene sposobnosti, odnosno nesposobnosti za ostvarivanje buduće zarade u okviru svoje stručne spremlje i zanimanja), te u istom, nakon pregleda tužiteljice i analize medicinske dokumentacije, zaključila da su psihičke i tjelesne posljedice od perioda uspostavljanja, a nakon akutne politraume, kod tužiteljice dovele do umanjjenja profesionalne radne sposobnosti za obavljanje poslova u domenu profesionalnog opredjeljenja vezano za radni zanimanje/stručnu spremlje (upravno administrativni tehničar) od 51,25 %, a za radnu osposobljenost, odnosno obavljanje poslova u jedinici fizičko mehaničkog obezbjeđenja od 76,5%, te, iako je sud nalaz i mišljenje i ovog vještaka prihvatio kao objektivan i stručan, sama nesposobnost za rad nije osnova za dosuđenje novčane rente zbog umanjjenja radne sposobnosti, već se moraju dokazati i ostale pretpostavke (parametri), a što je tužiteljica, kako je to već navedeno, propustila da učini u ovom postupku.

Stoga je odlučeno kao u stavu trećem (III) izreke ove presude, tako što je odbijen zahtjev tužiteljice kojim je tražila da joj tuženi na ime izgubljene zarade zbog umanjjenja radne sposobnosti plaća novčanu rentu u iznosu od 445,66 KM mjesečno, počev od 04.10.2021. godine, pa dok za to budu postojali zakonski uslovi ili do druge odluke suda, s tim da joj dospjele a neisplaćene obroke rente isplatiti odjednom, a buduće obroke isplaćivati svakog mjeseca unaprijed najkasnije do petog u mjesecu.

Odluka o troškovima parničnog postupka zasnovana je na odredbi člana 120 stav 2 Zakona o parničnom postupku, kojom je propisano da ako stranka djelimično uspije u parnici, da sud može s obzirom na postignuti uspjeh, odrediti da svaka stranka podmiruje svoje troškove postupka ili da jedna stranka naknadi drugoj srazmjern dio troškova (tužiteljica je kako u odnosu na zahtjev iz tužbe, tako i u odnosu na zahtjev od

14.12.2023. godine, te u odnosu na konačno opredijeljeni zahtjev od 01.07.2024. godine djelimično uspjela u sporu).

Tužiteljica je u svom troškovniku potraživala troškove takse na tužbu i presudu u iznosu od po 300,00 KM, zatim troškove vještačenja u iznosu od 1.935,00 KM, te nagradu punomoćniku za sastav tužbe i za pristup na pripremno ročište održano 14.12.2023. godine i ročište za glavnu raspravu održano 21.02.2024. godine u iznosu od po 1.020,00 KM, kao i nagradu punomoćniku za pristup na sve nastavke glavne rasprave u iznosu od po 510,00 KM.

Prema zahtjevu iz tužbe (vrijednost od 56.100,00 KM, a koji iznos je dobijen zbirom svih zahtjeva za naknadu nematerijalne štete i petogodišnjeg iznosa na ime novčane rente) tužiteljici pripada pravo na nagradu punomoćniku za sastav tužbe u iznosu od 1.020,00 KM kako je to potraživala troškovnikom, iako bi, u skladu sa odredbom člana 12 i člana 13 stav 1 tačka a. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službene novine FBiH“, broj 22/04 i 24/04- dalje Tarifa) i u vezi sa ograničenjima u pogledu visine nagrade za zastupanje, imala pravo potraživati i veći iznos, ali sud prilikom odlučivanja o troškovima ne može ići mimo zahtjeva stranke, dok, u skladu sa tarifnim brojem 1 tačka 1 Zakona o sudskim taksama Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 5/01, 12/02, 23/03 i 11/20), ima pravo da potražuje taksu za tužbu u iznosu od 300,00 KM. Međutim, uspjeh tužiteljice u ovom sporu, u odnosu na vrijednost spora naznačenu u tužbi jeste u omjeru od 70,30 %, jer je potraživala iznos od 56.100,00 KM, a presudom ovog suda dosuđen joj je iznos od 39.436,00 KM, pa shodno tome za navedene procesne radnje tužiteljica ima pravo osnovano potraživati iznos od 927,96 KM (70,30 % od 1.320,00 KM).

Nakon što je podneskom od 14.12.2023. godine povećala tužbeni zahtjev na vrijednost od 57.100,00 KM, tužiteljica je potraživala nagradu punomoćniku za pristup na pripremno ročište održano 14.12.2023. godine i na ročište za glavnu raspravu održano 21.02.2024. godine u iznosu od po 1.020,00 KM, te za pristup na nastavke glavne rasprave koja su održana 29.02.2024. godine i 29.05.2024. godine u iznosu od po 510,00 KM (takođe i u ovom slučaju za sve pobrojane stavke tužiteljica je imala pravo potraživati veće iznose). Kako je njen uspjeh u ovoj fazi parnice u omjeru od 69,06 %, budući da je potraživala iznos od 57.100,00 KM, a dosuđen joj je iznos od 39.436,00 KM, onda joj za ove procesne radnje pripada ukupno iznos od 2.113,24 KM (69,06 % od 3.060,00 KM).

Tužiteljica je na nastavku ročišta za glavnu raspravu dana 01.07.2024. godine konačno opredijelila tužbeni zahtjev (iznos od 71.639,60 KM), pa joj pripada nagrada punomoćniku za pristup na to ročište u iznosu od 510,00 KM (kako je potraživala, iako je i za tu radnju mogla tražiti veći iznos), a, saglasno tarifnom broju 2 tačka 1 Zakona o sudskim taksama, i pravo da potražuje taksu na presudu u iznosu od 300,00 KM. Ali, kao je njen uspjeh u odnosu na konačno opredijeljeni tužbeni zahtjev u omjeru od 55,05 %, onda joj za ove procesne radnje pripada ukupno iznos od 445,91 KM (55,05 % od 810,00 KM).

Osim toga, tužiteljici u cijelosti pripadaju troškovi vještačenja koje je snosila u iznosu od 1.935,00 KM, jer su provedena vještačenja bila nužna u ovom postupku.

Dakle, tužiteljici na ime troškova parničnog postupka pripada ukupno iznos od 5.422,11 KM.

Tuženi je, s druge strane, u svom troškovniku potraživao nagradu punomoćniku za pristup na pripremno ročište i sva ročišta za glavnu raspravu u iznosu od po 600,00 KM, zatim paušal u iznosu od 150,00 KM, potom nagradu punomoćniku zbog odsustva iz kancelarije u iznosu od 420,00 KM, PDV u iznosu od 623,90 KM, te, 300,00 KM za troškove vještačenja po vještaku soabračajne struke.

Naknadu troškova tuženi može osnovano potraživati samo u omjeru koji odgovara njegovom uspjehu u ovom sporu, slijedom čega mu za pristup na pripremno ročište održano dana 14.12.2023. godine i ročište za glavnu raspravu održano 21.02.2024. godine, 29.02.2024. i 29.05.2024. godine pripada pravo na iznos od po 702,00 KM (kako je to tuženi tražio, iako bi i on, imajući u vidu Tarifu o nagradama i naknadi troškova za rad advokata- „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 68/05, imao pravo potraživati veće iznose), kao i nagrada punomoćniku za izgubljeno vrijeme radi prisustva na tim ročištima u iznosu od po 98,28 KM. Kako je u ovoj fazi uspjeh tuženog u omjeru od 30,94 %, za ove procesne stavke mu pripada iznos od 990,43 KM (30,94% od 3.201,12 KM).

Za pristup punomoćnika na ročište za glavnu raspravu održano dana 01.07.2024. godine tuženom pripada iznos od 702,00 KM, kao i nagrada punomoćniku za izgubljeno vrijeme radi prisustva tom ročištu u iznosu od 98,28 KM. Međutim, njegov uspjeh u toj fazi postupka je u omjeru od 44,95 %, pa mu za te stavke pripada pravo da potražuje ukupno iznos od 359,73 KM (44,95 % od 800,28 KM). Tuženom u cijelosti pripada dio troškova vještačenja koje je on snosio i to u iznosu od 300,00 KM.

Sud napominje da je u sve radnje tuženog koje se odnose na zastupanje od strane punomoćnika, uračunat i PDV, obzirom da je punomoćnik tuženog dostavio dokaz da je obveznik navedenog poreza. Takođe se napominje da je tuženi za odsustvo iz kancelarije punomoćnika potraživao manji iznos od onoga koji bi mu pripao u skladu sa članom 2 tarifni broj 9 Tarife RS-a, odnosno potraživao je ukupno iznos od 420,00 KM, zbog čega sud nije mogao ići mimo zahtjeva tuženog, a pored toga taj iznos se morao i ravnomjerno rasporediti na 5 održanih ročišta, obzirom da tuženi nije naznačio koje iznose potražuje za svako održano ročište (uopšteno je tražio iznos od 420,00 KM).

Tuženom ne pripada pravo da potražuje naknadu za paušal od 25%, obzirom da se, u smislu odredbe člana 2 tarifni broj 12 Tarife, pravo na navedeni paušal stiče samo za sporedne radnje obavljene u toku postupka, a njegov punomoćnik nije dokazao da su mu takvi troškovi zaista i prouzrokovani (koje sporedne radnje je izvršio u toku postupka).

Prema tome, tuženom na ime troškova parničnog postupka pripada ukupno iznos od 1.650,16 KM.

Obzirom da tužiteljica prema uspjehu u ovoj parnici ima pravo na naknadu troškova parničnog postupka u iznosu od 5.422,11 KM, a tuženi u iznosu od 1.650,16 KM, pa po pravilima o procesnom prebijanju troškova dosuđenih tužiteljici i troškova dosuđenih tuženom, stoji pozitivna razlika u korist tužiteljice i to u iznosu od 3.771,95 KM, koji iznos je tuženi dužan na ime naknade troškova parničnog postupka u ovom sporu naknaditi tužiteljici, u roku od 30 dana od dana prijema presude, radi čega je odlučeno kao u stavu četvrtom (IV) izreke ove presude.

S U D I J A

Zlatan Kavazović

POUKA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove presude dopuštena je žalba Apelacionom sudu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema presude, a podnosi se putem ovog suda, u dovoljnom broju primjeraka za sud i suprotnu stranu.